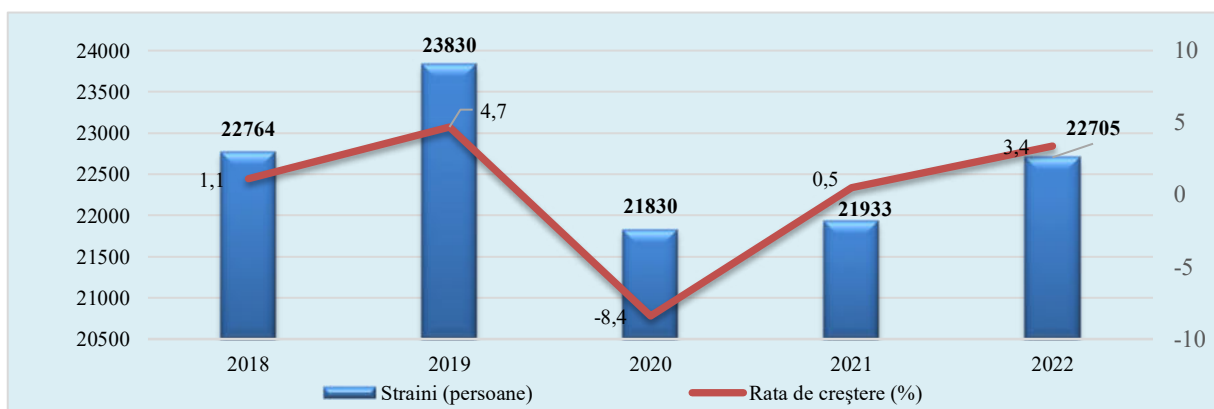
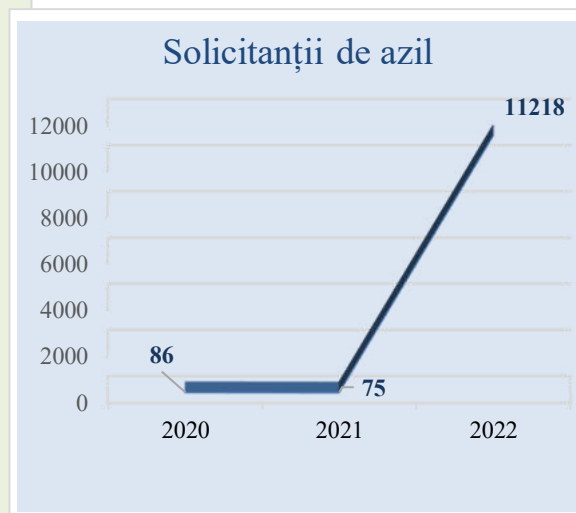
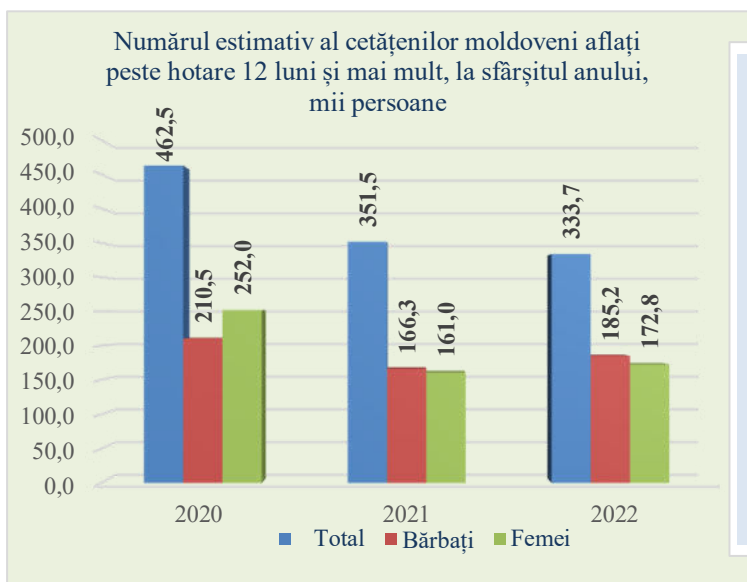

Compendiul Statistic al Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova pentru anii 2020-2022

CUPRINS

INTRODUCERE	3
LISTA ABREVIERILOR.....	4
LISTA TABELELOR.....	5
I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE	7
1.1. Emigrarea populației.....	7
<i>Autorizarea de emigrări.....</i>	7
<i>Emigrarea pentru studii.....</i>	9
<i>Emigrarea involuntară</i>	9
<i>Emigrarea temporară/circulară.....</i>	10
<i>Emigrarea în scop de muncă.....</i>	13
1.2. Imigrarea populației.....	15
<i>Imigrarea străinilor</i>	15
<i>Repatrierea.....</i>	19
<i>Readmisia.....</i>	19
<i>Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane</i>	20
<i>Stocul populației de proveniență străină</i>	22
<i>Naturalizarea.....</i>	25
<i>Gestionarea fluxului sporit de străini din Ucraina stabiliți în RM de către Inspectoratul General pentru Migrație</i>	26
<i>Azilul și Apatridia.....</i>	27
<i>Combaterea șederii ilegale a străinilor.....</i>	32
II. IMPACTUL MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE.....	34
2.1. Migrația internațională și evoluția demografică.....	35
2.2. Migrația internațională și dezvoltarea economică.....	37
2.3. Migrația internațională și dezvoltarea socială.....	41
III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE.....	47
3.1. Cadrul normativ.....	47
3.2 Cadrul instituțional pentru politici vizând migrația și azilul.....	49
Anexă: Glosar de termeni.....	50

INTRODUCERE

Compendiul Statistic al Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2022 (în continuare – Compendiul Statistic), a fost elaborat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, desemnat drept instituție responsabilă pentru elaborarea PME prin Hotărârea Guvernului nr. 634/2012 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului PME al RM.

Compendiul Statistic prezintă o analiză succintă a informației despre mișcarea migratorie internațională a populației și impactul acestui fenomen, reflectând situația din perioada anilor 2020 - 2022 în 39 de tabele statistice, 12 figuri și boxe informative.

Prezentul compendiu cuprinde trei părți:

Partea I, *Tendențe migraționiste*, care oferă date despre **emigrare** și **imigrare** a populației. *Componenta Emigrarea populației*, conține date despre: numărul persoanelor oficial plecate din țară pentru a se stabili cu domiciliul permanent peste hotare; numărul cetățenilor moldoveni plecați peste hotare la studii; la muncă, reflectate după vârste, sexe și țara de destinație; emigrarea involuntară în dinamică. *Componenta Imigrarea populației*, conține date despre: imigrarea străinilor în Republica Moldova, care reflectă scopul sosirii și țara de cetățenie a imigrantului; repatrierea și readmisia cetățenilor moldoveni, numărul solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară după țara de origine, sexe și grupe de vârstă, numărul apatrizilor și stocul străinilor după țara de origine, sexe și grupe de vârstă, precum și combaterea șederii ilegale a străinilor pe teritoriul țării.

Partea a II, *Impactul migrației internaționale*, conține date despre evoluția principalilor indicatori demografici, economici și sociali și o analiză succintă a fenomenului migrației internaționale asupra situației în diverse domenii și descrierea succintă a unor programe de susținere a migranților moldoveni reîntorși.

Partea a III-a, *Cadrul de gestionare a migrației internaționale*, prezintă lista actelor normative din domeniul migrației și azilului, precum și cadrul normativ instituțional.

Datele statistice incluse în Compendiul Statistic al PME pentru anii 2020-2022, permit corelarea cu datele din PME pentru perioada anilor 2005-2020 și asigură posibilitatea unei analize în dinamică a proceselor migraționale internaționale și a impactului acestui fenomen.

Compendiul dat reprezintă și un rezultat al unui efort comun de colectare și analiză a datelor, la care au contribuit mai multe instituții și persoane prin diferite căi, dar care sunt de o importanță egală. ***În acest context, sunt aduse cuvinte de mulțumire tuturor membrilor Grupului Tehnic de Lucru interinstituțional*** (Biroul Național de Statistică, Agenția Servicii Publice, Banca Națională a Moldovei, Biroul Relații cu Diaspora, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Centrul pentru combaterea traficului de persoane al INI al IGP) pentru participare activă și contribuții importante la elaborarea acestuia.

Compendiul Statistic al Profilului Migrațional Extins este elaborat în baza datelor oficiale din sursele administrative obținute de la autoritățile publice centrale responsabile de evidența și colectarea datelor ce țin de migrația internațională a populației.

LISTA ABREVIERILOR

ASP	Agenția Servicii Publice
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AFM	Ancheta Forței de Muncă
APC	Autoritate Publică Centrală
BM	Banca Mondială
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BRD	Biroul Relații cu Diaspora
CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
CE	Comisia Europeană
CCTP	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane
CI DMD	Comitetul Interministerial Diasporă, Migrație și Dezvoltare
DMD	Diasporă, Migrație și Dezvoltare
EMD	Echipe Multidisciplinare
GTL	Grup Tehnic de Lucru
ÎCNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
IGM	Inspectoratul General pentru Migrație
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MF	Ministerul Finanțelor
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
MS	Ministerul Sănătății
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
ONU	Organizația Națiunilor Unite
ODIMM	Organizarea pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PIB	Produs Intern Brut
PM	Parteneriatul de Mobilitate
PME	Profilul Migrațional Extins
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
SNR	Sistemul Național de Referire
SCN	Sistemul Conturilor Naționale
TFU	Traficul de Ființe Umane
UE	Uniunea Europeană
VAM	Vârsta aptă de muncă

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Numărul anual de persoane care au obținut autorizația de emigrare după, grupe de vârstă, mediul de reședință anterior și țara de destinație a emigrantului	8
Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %.....	9
Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare.....	10
Tabelul 4. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, la sfârșitul anului, după durata aflării și sexe, persoane	11
Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare 12 luni și mai mult, la sfârșitul anului, după sexe și grupe de vârstă, persoane	11
Tabelul 6. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anului, persoane*	12
Tabelul 7. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație în anul 2022, mii persoane	14
Tabelul 8. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după mediul de reședință anterior și grupe de vârstă, în anul 2022, mii persoane	14
Tabelul 9. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după nivelul de instruire și sexe, în anul 2022, mii persoane	15
Tabelul 10. Distribuția numărului imigranților străini sosiți după principalele scopuri, persoane.....	16
Tabelul 11. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor	16
Tabelul 12. Distribuția numărului imigranților străini după nivelul de instruire, persoane	17
Tabelul 13. Distribuția numărului imigranților după țara de cetățenie, persoane.....	17
Tabelul 14. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de cetățenie, persoane.....	18
Tabelul 15. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane.....	19
Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului).....	22
Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului), persoane	23
Tabelul 18. Distribuția numărul străinilor care locuiesc în RM pe grupe vârstă și sexe, persoane (stoc la sfârșitul anului), persoane	24
Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului).....	24
Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie* (stoc la sfârșitul anului), persoane.....	25
Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină*	28
Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane.....	28
Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil, după tip, stoc la sfârșitul anului.....	29

Tabelul 24. Principalii indicatori vizând combaterea șederii ilegale a străinilor, în persoane	32
Tabelul 25. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip.....	32
Tabelul 26. Indicatori demografici generali.....	34
Tabelul 27. Componenta demografică a populației cu reședință obișnuită,%.....	35
Tabelul 28. Numărul mediu anual al populației cu reședință obișnuită pe sexe și grupe de vârstă, persoane	36
Tabelul 29. Remiterile personale încasate de rezidenți	37
Tabelul 30. Indicatori economici globali.....	37
Tabelul 31. Dinamica indicatorilor sărăciei în anii 2021 -2022	39
Tabelul 32. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice. Veniturile disponibile medii lunare pe o persoana după sursa de venit în anii 2021-2022*	40
Tabelul 33. Populația economic activă*	40
Tabelul 34. Indicatorii Forței de muncă, %	41

I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE

1.1. Emigrarea populației

În Republica Moldova sunt utilizate, trei abordări privind estimarea volumului emigrării internaționale a populației, acestea fiind:

1. *Obținerea autorizației de emigrare¹, această formă include radierea din evidența la domiciliu sau la reședința temporară din Republica Moldova și declararea emigrării pentru stabilirea domiciliului peste hotarele țării, cu indicarea țării de destinație;*
2. *Plecarea la muncă sau în căutare de lucru peste hotare, dar cu intenția de a reveni, cunoscută în țara ca fiind migrarea temporară/circulară;*
3. *Plecarea din țara, înregistrată la frontieră, aceasta de facto incluzând ambele: autorizarea emigrării și migrarea temporară/circulară.*

Există diferite date și surse de informații privind estimarea emigrării, iar cele mai relevante, care ar putea fi utilizate pentru monitorizarea procesului și a impactului fenomenului migrației asupra situației în diverse domenii, sunt redată și analizate în acest capitol.

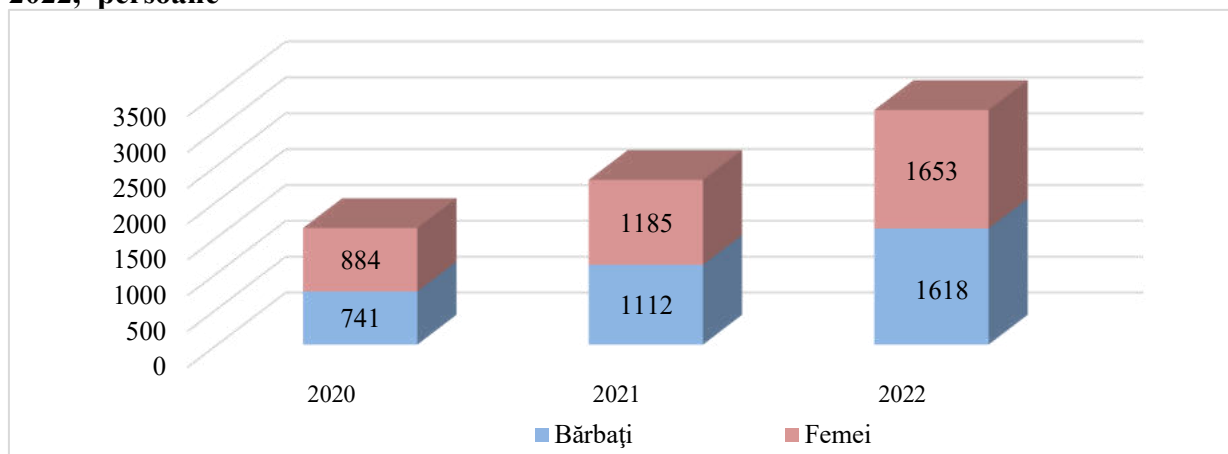
Analiza situației privind emigrarea din Republica Moldova în cadrul acestui capitol se axează preponderent pe datele privind fluxurile anuale ale persoanelor plecate din țară conform surselor administrative și a datelor statistice disponibile în acest sens. Numai în unele cazuri se prezintă, pentru comparare, datele ce țin de stocurile cumulative la data raportării.

Autorizarea de emigrări

Obținerea autorizației de emigrare pentru stabilirea domiciliului în străinătate, potrivit datelor din Registrul de stat al populației (Agenția Servicii Publice) rămâne a fi actuală în Republica Moldova, acest fenomen în anii analizați a înregistrat o creștere. Astfel, în anul 2022 conform datelor din Registrul de stat al populației au autorizat emigrarea peste hotare 3 271 persoane, de cca 2 ori mai mult față de anul 2020 (1 625 persoane). Analiza datelor privind fluxul anual al emigrării autorizate din ultimii trei ani, denotă că au emigrat mai multe femei decât bărbați. Ponderea femeilor a depășit nesemnificativ ponderea bărbaților care au emigrat în perioada menționată (Tabelul 1 și Figura 1).

¹ Conform HG nr. 125/2013, *autorizație de emigrare* – mențiune aplicată în pașaportul cetățeanului Republicii Moldova de către autoritatea competentă ca urmare a autorizării emigrării cetățeanului Republicii Moldova pentru stabilirea cu domiciliul în străinătate sau ca urmare a constatării faptului stabilirii cetățeanului Republicii Moldova cu domiciliul în străinătate.

Figura 1. Autorizarea de emigrare din Republica Moldova, în funcție de sexe, în anii 2020 – 2022, persoane

Sursa: ASP

Datele privind fluxul anual al autorizării de emigrare pe grupe de vârstă, relevă că emigrează preponderent persoane tinere și cele în vârstă aptă de muncă. În totalul numărului de emigrări autorizate, în anul 2022, analogic anilor anteriori, cea mai mare pondere a fost înregistrată pentru populația în grupa de vârstă de 20-39 ani (43%), urmată de persoanele din grupa de vârstă 0-19 ani (29%) (Tabelul 1).

Preponderent emigrează autorizat populația din mediul urban, numărul acestora în anul 2022 fiind de două 2,3 ori mai mare (2 289 persoane) față de numărul celor din mediul rural (982 persoane), menținându-se tendințele anilor anteriori (Tabelul 1 și Tabelul 2).

Analiza datelor privind țara de destinație a persoanelor care au emigrat autorizat în anul 2022 denotă că, 32% și-au ales noul domiciliu în Federația Rusă (52% - în anul 2020), 19,4% - în SUA (7,3% - în 2020), 15,8% - în Italia (1%- în 2020), 11% - în Germania (15,4% - în 2020), câte cca 6% și 3% - în Ucraina și Israel (Tabelul 1).

Tabelul 1. Numărul anual de persoane care au obținut autorizația de emigrare după, grupe de vârstă, mediul de reședință anterior și țara de destinație a emigrantului

	2020	2021	2022
2.1.1. Total au emigrat	1 625	2 297	3 271
<i>inclusiv grupa de vârstă, ani :</i>			
0–19	366	662	962
20–39	649	989	1 398
40–59	451	501	652
60–79	152	133	252
80 și peste	7	12	7
<i>Au emigrat din :</i>			
Mediul urban	1 084	1 603	2 289
Mediul rural	541	694	982
<i>Au emigrat în:</i>			
Federația Rusă	847	831	1043
SUA	119	213	635
Italia	17	445	517

	2020	2021	2022
Germania	250	297	358
Ucraina	102	122	210
Israel	82	89	109
Republica Belarus	41	34	98
Austria	28	40	51
Turcia	23	34	28
Alte țări	116	192	222

Sursa: ASP, BNS

Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %

	2020	2021	2022
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor autorizate ale cetățenilor RM	40,2	141,4	140,1
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării autorizate a cetățenilor RM (femei/bărbați)	119,3	106,6	102,2
2.1.6. Proporția relativă a emigranților din mediul rural versus urban	50,0	43,3	42,9

Sursa: ASP

Emigrarea pentru studii

Numărul estimativ de cetățeni moldoveni înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor internaționale de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, în perioada analizată a variat între 5,6 mii persoane în anul 2021 și 5,2 mii în anul 2022. În anul de referință, analogic anilor anteriori, din numărul total de cetățeni moldoveni plecați la studii peste hotare, majoritatea studiau în România și în Bulgaria din totalul persoanelor plecate la studii în baza protocoalelor internaționale de colaborare. În anul 2022 numărul persoanelor plecați la studii în federația Rusă a scăzut considerabil, micșorând-se practic până la numărul anului pandemic. (Boxă 1).

Boxa 1. Numărul cetățenilor moldoveni care își fac studiile peste hotare, după țări, în baza protocoalelor internaționale de colaborare persoane

Țara	2020	2021	2022
Total plecați la studii*	5 216**	5 636**	5 192**
<i>din care în :</i>			
România	5 000**	5 000**	5 000**
Federația Rusă	6	450	2
Bulgaria	131	134	130**
Ucraina	34	-	-
Ungaria	23	31	30
Cehia	10	10**	10**
China	9	4	3
Estonia	**	5	5**
Slovacia	3	-	4
Lituania	...	2	3**
Letonia	5**

Sursa: MEC

*Fără persoanele plecate la studii peste hotare în baza contractelor individuale

Emigrarea involuntară ²

Emigrarea involuntară către finele anului 2022 a înregistrat o creștere în comparație cu anul 2021. Analiza este bazată pe informația obținută din bazele de date internaționale (ÎCNUR). Conform acestor date numărul cetățenilor moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare la sfârșitul anului 2022 a constituit 7 006 persoane, față de 4 527 persoane în anul 2020. În același timp numărul total de solicitanți de azil din Moldova, care au obținut

² Emigrarea involuntară - conține datele despre numărul cetățenilor moldoveni care au solicitat azil peste hotare

statut de refugiat peste hotare, la sfârșitul anului 2022 la fel a înregistrat majorare semnificativă față de anii precedenți, constituind 4 788 persoane recunoscute drept refugiați, față de 2 221 persoane în anul 2020, înregistrând o creștere de cca 2 ori (Tabelul 3).

Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare

	2020	2021	2022
<i>Persoane</i>			
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	5 510	6 881	7 006
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	2 221	2 190	4 788
<i>Rata de creștere în raport cu anul precedent</i>			
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare, %	97,4	124,9	101,8
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare, %	91,5	98,6	218,6

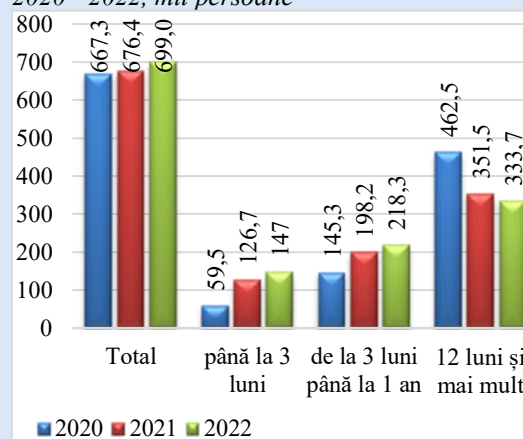
Sursa : BD ÎCNUR <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/download/?url=SiFS09>

Emigrarea temporară/circulară

O sursă importantă, ce oferă posibilitatea estimării volumului emigrării, inclusiv conform definiției internaționale³ este informația IGPF, și anume datele despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării Frontierei de Stat controlate de autoritățile oficiale ale RM.

Conform acestei surse numărul cetățenilor moldoveni plecați din țară pentru diferite perioade de timp la sfârșitul anului 2022 a fost de 698,97 mii persoane (Boxa 2), din care 369,7 mii femei și 329,2 mii bărbați (Tabelul 4). Numărul celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni a constituit 333,7 mii persoane, inclusiv 172,8 mii femei și 160,9 mii bărbați (Tabelul 4).

Boxa 2. Distribuția numărului cetățenilor RM aflați peste hotare, după durată, la sfârșitul anilor 2020 - 2022, mii persoane

Sursa : IGPF

Analiza distribuției numărului celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni pe grupe de vârstă în anul 2022 comparativ cu anul 2021, denotă o creștere mai accentuată a numărului copiilor de 0-14 ani (cu 4% mai mult) (Tabelul 5). Motivul creșterii ar fi luarea copiilor minori de către părinții deja stabiliți peste hotare. Numărul persoanelor în vârstă de la 20 până la 49 ani a înregistrat scăderi ne semnificative în anul 2022 de cca 7,6% față de anul 2021.

³ Persoane aflate în afara țării de cel puțin 12 luni (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației)

De menționat, că IGPF dispune doar de datele acumulate de la Punctele de trecere a Frontierei de Stat, controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova. Astfel, având în vedere faptul că persoanele pot ieși și intra în țară prin segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene necontrolat de către autorități, este posibilă atât subestimarea cât și supraestimarea volumului emigrării cetățenilor moldoveni.

Tabelul 4. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, la sfârșitul anului, după durata aflării și sexe, persoane

	2020	2021	2022
Total	667 255	676 355	698 970
Bărbați	312 868	318 202	329 217
Femei	354 387	358 153	369 753
<i>Durata aflării peste hotare:</i>			
până la 3 luni	59 464	126 692	147 029
Bărbați	31 137	60 488	68 123
Femei	28 327	66 204	78 906
de la 3 luni până la 1 an	145 279	198 137	218 254
Bărbați	71 198	91 366	100 182
Femei	74 081	106 771	118 072
de la 12 luni și mai mult	462 512	351 526	333 687
Bărbați	210 533	166 348	160 912
Femei	251 979	185 178	172 775

Sursa: IGPF

Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare 12 luni și mai mult, la sfârșitul anului, după sexe și grupe de vârstă, persoane

	2020	2021	2022
Total	462 512	351 526	333 687
Bărbați	210 533	166 348	160 912
Femei	251 979	185 178	172 775
Grupa de vârstă, ani -total	462 512	351 526	333 687
0-4	13 483	7 865	8 653
5-9	27 724	20 951	21 492
10-14	24 090	18 221	18 921
15-19	19 605	15 442	16 341
20-24	27 620	20 993	20 254
25-29	47 766	36 174	33 064
30-34	61 949	45 591	41 002
35-39	60 203	46 949	43 562
40-44	49 048	37 841	35 333
45-49	38 529	30 145	27 996
50-54	29 123	22 184	20 560
55-59	24 512	18 096	16 118
60-64	19 088	14 662	13 441
65-69	10 221	7 917	7 964
70-74	5 053	4 616	4 934
75-79	2 015	1 634	1 731
80-84	1 653	1 429	1 464
85 ani și mai mulți	830	816	857

Sursa: IGPF

O altă sursă administrativă de date care permite estimarea volumului emigrării cetățenilor RM sunt datele MAEIE, obținute de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM. Conform acestor date numărul estimativ al cetățenilor RM care se aflau peste hotare pentru diferite perioade de timp la sfârșitul anului 2022 a fost de circa 700 mii persoane. Distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM după țările gazdă indică, că aproximativ 34% din numărul total se aflau în Federația Rusă, 16% - în Italia, 14% - în Germania, 8% - în SUA, câte cca 3% - în Ucraina, Spania și România în alte state câte 2 % și mai puțin (Tabelul 6).

Tabelul 6. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anului, persoane*

Țara gazdă	2020	2021	2022
Total	727 510	417 504	698 466
<i>din care locuiesc în :</i>			
Federația Rusă	217 421	...	240 000
Italia	119 603	114 124	114 914
Germania	23 750	38 300	100 000
SUA	45 661	48 216	60 097
Polonia	37 338
Ucraina	25 144	...	25 657
Spania	15 589	17 719	23 000
România	12 454	3 906	20 000
Marea Britanie	19 000	19 000	19 000
Irlanda	25 000	1 987	16 155
Israel	14 676	13 075	14 693
Canada	40 000
Franța	50 000	130 000	10 000
Grecia	7 233	215	7 441
Cehia	6 140	6 728	7 169
Turcia	8 000	...	5 798
Regatul Țărilor de Jos	1 380	1 396	5 387
Portugalia	24 000	5 177	5 243
Suedia	1 427	4 159	5 132
Bulgaria	3 626	3 626	3 680
Uzbekistan	2 689
Estonia	500	259	2 050
Belgia	15 000	1 754	1 890
Belarus	2 476
Austria	1 466	1 753	1 977
Lituania	794	1 003	1 231
Emiratele Arabe Unite	1 300	134	1 200
Norvegia	1 836	1 836	...
Elveția	735	1 021	1 036
Slovacia	283	...	697
Georgia	636
Ungaria	485	565	517
Letonia	304	318	386
Azerbaidjan	144	144	290
Slovenia	264	265	242

Țara gazdă	2020	2021	2022
China	106	...	113
Regatul Danemarcei	2000
Australia	1120
Finlanda	627	731	...
Croația	55
Alte țări	628	93	91

Sursa: *MAEIE (date estimative, doar în baza informației de la misiunile diplomatice, consulare care au prezentat datele)

Notă: ... -datele nu au fost prezentate de misiunile diplomatice, consulare.

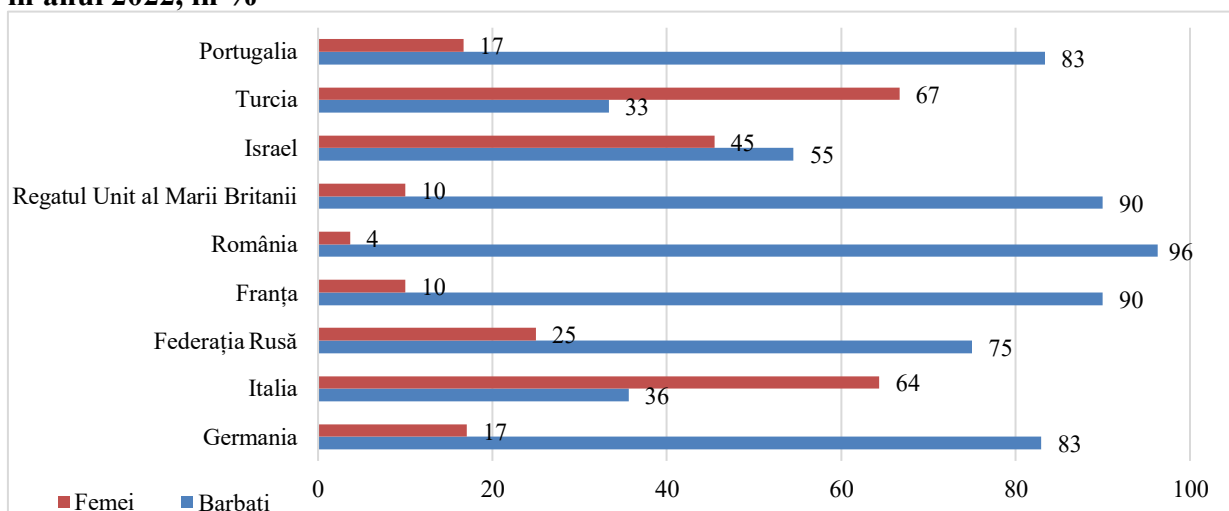
Emigrarea în scop de muncă

Principalele motive ale migrării în scop de muncă peste hotarele țării rămân și în continuare cele de ordin economic, adică căutarea unui loc de muncă mai bine plătit, pentru a îmbunătăți condițiile de trai ale familiei.

Migrația în scop de muncă pentru anul 2022 este analizată în baza datelor Anchetei Forței de Muncă⁴.

Analiza datelor privind țările de destinație ale migranților din Republica Moldova, plecați în scop de muncă, conform AFM în anul 2022, pune în evidență: Germania, Italia, Federația Rusă, Franța și România (Tabelul 7). În anul 2022, numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare la muncă, sau în căutarea unui loc de muncă a constituit 93 mii persoane, din care 70,2 mii bărbați și 22,8 mii femei. Distribuția numărului persoanelor aflate peste hotare la muncă, sau în căutarea unui loc de muncă după sexe și țara de destinație denotă discrepanțe semnificative, bărbații preponderent pleacă în Germania, Federația Rusă, Franța și România, iar femeile – în Italia, Israel și Turcia, păstrând tendința anilor anteriori (Figura 2 și Tabelul 7).

Figura 2. Distribuția migranților temporari /circulari, pe sexe în funcție de țara de destinație în anul 2022, în %

Sursa: BNS/AFM

⁴ AFM este o cercetare continuă realizată de BNS în gospodăriile casnice din 1999. Cercetarea are ca populație țintă persoanele din gospodăriile casnice selectate, totodată variabilele privind forța de muncă se colectează numai pentru persoanele în vârstă de 15 ani și peste. Detalii: www.statistica.gov.md.

Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă sau în căutarea unui loc de muncă după mediul de reședință anterior plecării, diferă considerabil de migrația autorizată. În procesul migrației forței de muncă mai mult (de 3,7 ori) persistă populația din mediul rural. Ponderea bărbaților din cei plecați în scop de muncă constituie cca 75% din total (Tabelul 7, Tabelul 8).

Tabelul 7. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație în anul 2022, mii persoane

Țările de destinație	Total	din care :	
		Bărbați	Femei
Total plecați	93,0	70,2	22,8
<i>din care în :</i>			
Germania	25,2	20,9	4,3
Italia	14,6	5,2	9,4
Federația Rusă	11,2	8,4	2,8
Franța	9,0	8,1	0,8
România	5,4	5,2	0,2
Regatul Unit al Marii Britanii	4,0	3,6	0,4
Israel	2,2	1,2	1,0
Turcia	0,6	0,2	0,4
Portugalia	0,6	0,5	0,1
Ucraina	0,3	0,1	0,2
Grecia	0,1	–	0,1
Alte țări	19,8	16,8	3,1

Sursa: BNS (AFM)

Notă: *Populația de 15 ani și peste, aflată la lucru sau în căutare de lucru, în străinătate până la un an

Un rol semnificativ asupra formării fluxului migrațional îl are vârsta și nivelul de instruire a persoanei, care influențează asupra capacității de integrare pe piața muncii peste hotare. Analiza datelor cu privire la vârsta celor plecați peste hotare la muncă sau în căutarea unui loc de muncă, denotă că ponderea cea mai mare din total o dețin persoanele din grupul de vârstă 25-44 ani (60%), majoritatea din ei fiind din mediul rural (Tabelul 8). La fel, în anul 2022 ponderea cea mai mare din total revenea persoanelor cu studii gimnaziale și secundar profesionale (cca 59%), celor cu studii superioare a fost de cca 12% (Tabelul 9).

Tabelul 8. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după mediul de reședință anterior și grupe de vârstă, în anul 2022, mii persoane

Grupa de vârstă, ani	Total	Urban	Rural	Grupa de vârstă, ani	Total	Bărbați	Femei
Total	93,0	24,9	68,1	Total	93,0	70,2	22,7
15–24	16,3	2,6	13,7	15–24	16,3	12,4	3,9
25–34	29,8	6,9	22,9	25–34	29,8	25,2	4,6
35–44	26,1	8,9	17,2	35–44	26,1	20,1	6,0
45–54	15,1	4,6	10,5	45–54	15,1	9,5	5,6
55–64	5,4	1,6	3,8	55–64	5,3	3,0	2,3
65 ani și peste	0,3	0,2	0,1	65 ani și peste	0,3	0,0	0,3

Sursa: BNS (AFM)

Tabelul 9. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după nivelul de instruire și sexe, în anul 2022, mii persoane

Nivelul de instruire	Total	Bărbați	Femei
Total	93,0	70,2	22,7
Superior	11,2	8,2	3,0
Mediu de specialitate	10,7	7,7	3,1
Secundar profesional	28,5	22,7	5,8
Liceal, mediu general	15,8	11,0	4,7
Gimnazial	26,0	20,1	5,9
Primar sau fără școală	0,8	0,6	0,2

Sursa: BNS (AFM)

Studiul Migrația în scop de muncă: Profilul și provocările actuale ale lucrătorilor migranți moldoveni în principalele țări de destinație, realizat în cadrul proiectelor „Migrațiune și Dezvoltare Locală”, implementat de PNUD Moldova și OIM Moldova reflectă aceleași tendințe în distribuția persoanelor plecate la muncă peste hotare și anume, mai des pleacă persoanele din mediul rural, în vârstă de 25-44 ani. Distribuția migranților în scop de muncă aflați peste hotare pe sexe după țările de destinație denotă că, contingentul de bărbați – migranți în scop de muncă este mai tânăr, jumătate dintre cei aflați peste hotare au vârsta sub 35 ani, în cazul femeilor doar 39% au vârsta respectivă⁵.

Domeniile de instruire a bărbaților la fel diferă față de cel al femeilor implicați în migrația de muncă. Printre bărbați circa ¼ au făcut studiile în *inginerie și construcții*, circa 1/10 – în *transport*. Printre femei predomină cele care au studiat *economie și finanțe, în educație/învățământ, sănătate și asistență socială*. De asemenea circa 1/3 dintre bărbați și puțin peste ¼ femei nu au studii de specialitate⁶.

1.2. Imigrarea populației

Imigrarea străinilor

În perioada anilor 2020-2022 numărul anual de străini care au imigrat în RM a înregistrat tendințe spre creștere (excepție anul 2020, influența pandemiei COVID -19, restricții la intrare a străinilor în țară). Astfel, în anul 2022 numărul imigranților străini s-a majorat cu cca 30% față de anul 2021 și a constituit 5 928 persoane.

Pe parcursul anului 2022 au sosit 5 928 imigranți străini, dintre care 5 503 s-au stabilit cu traiul în orașe și 425 în sate. Din numărul total de imigranți străini 45,6% - au sosit la muncă, 33,2% - pentru reîntregirea familiei, 11,4% - la studii și 4,5% - în alte scopuri (inclusiv: 5,3% - pentru activități religioase, umanitare și de voluntariat).

În perioada analizată se observă o majorare semnificativă a ponderii celor sosiți în scop de muncă și a celor sosiți la reîntregirea familiei (Tabelul 10).

⁵ Studiul Migrația în scop de muncă, PNUD, disponibil la adresa:

https://www.md.undp.org/content/dam/moldova/docs/Publications/Migratia%20in%20scop%20de%20munca_5.pdf

⁶ Studiul Migrația în scop de muncă, PNUD, disponibil la adresa:

https://www.md.undp.org/content/dam/moldova/docs/Publications/Migratia%20in%20scop%20de%20munca_5.pdf

Tabelul 10. Distribuția numărului imigranților străini sosiți după principalele scopuri, persoane

Scopul	2020	2021	2022
Total sosiți*: Imigrare	2 875	4 186	5 928
<i>inclusiv:</i>			
la familie	1 045	1 497	1 969
<i>din care:</i>			
la soț (soție)	1 045	1 497	1 969
la muncă	1 371	1 824	2 704
<i>din care :</i>			
lucrător imigrant	1310	1762	2627
investiții străine (include: asociat, acționar și funcție de conducere)	61	62	77
la studii	241	510	675
activități religioase	63	100	102
activități de voluntariat	39	65	187
activități umanitare	6	2	26
alte scopuri	110	188	265

Sursa: IGM/ MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Imigrează în Republica Moldova preponderent bărbați (decalajul de gen constituie 51%), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice (55%) (Tabelul 11), informația mai detaliată despre nivelul de instruire a imigranților străini în dinamică, în Tabelul 12.

Tabelul 11. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor

Indicatorul	2020	2021	2022
3.1.1. Numărul anual de imigrări*, persoane	2 875	4 186	5 928
3.1.2. Rata de creștere a imigrărilor, %	59,2	145,6	141,6
3.1.3. Decalajul de gen pentru imigrarea străinilor (femei/ bărbați), %	45,6	51,0	51,0
3.1.5. Numărul anual de imigrări ale străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice, persoane	2 038	2 526	3 252
3.1.6. Rata de creștere a numărului străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice, %	68,9	123,9	128,7
3.1.7. Proporția persoanelor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice în rândul străinilor imigranți, %	70,9	60,3	54,9

Sursa: IGM/ MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Tabelul 12. Distribuția numărului imigranților străini după nivelul de instruire, persoane

Nivel de instruire	2020	2021	2022
Total au sosit*	2 875	4 186	5 928
<i>din care au studii:</i>			
superioare	1 093	1 389	2 136
medii de specialitate	945	1 137	1 116
medii generale	721	1 347	1 500
medii incomplete	20	26	86
primare, sau fără studii	96	287	1 090

Sursa: IGM/ MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Distribuția imigranților după țara de cetățenie relevă că în anul 2022, din numărul total de țări (101), cei mai mulți au sosit din Federația Rusă (20,3%), Ucraina (18,1%) și Turcia (16,2%), însumând o pondere de cca 55% din total. Cei sosiți din România au constituit 6,1%, India -4,7%, iar ponderea celor sosiți din alte țări a variat între 3% și 0,03% (Tabelul 13).

Tabelul 13. Distribuția numărului imigranților după țara de cetățenie, persoane

Țara	2020	2021	2022
3.1.4. Total au sosit *	2 875	4 186	5 928
<i>inclusiv din :</i>			
Federația Rusă	426	538	1 203
Ucraina	642	771	1 075
Turcia	432	791	959
România	386	421	361
India	79	244	279
Israel	42	102	188
Uzbekistan	58	117	145
Azerbaidjan	86	141	142
S.U.A	80	98	135
Italia	81	116	133
Nepal	11	17	101
Belarus	27	40	88
Bangladesh	1	3	87
Tadjikistan	23	65	69
Kazahstan	23	31	51
Nigeria	24	37	45
Germania	18	42	41
Franța	22	17	37
Ecuador	0	0	36
Marea Britanie	19	27	32
Siria	12	23	30
Columbia	4	5	30
Egipt	2	11	30
Kârgâzstan	17	13	29
Armenia	23	27	28
China	12	35	27
Georgia	33	39	25
Grecia	13	8	23

Țara	2020	2021	2022
Liban	16	25	18
Bulgaria	17	20	18
Camerun	7	3	18
Alte țări	239	359	445

Sursa: IGM /MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Străinii în sistemul educațional al Republicii Moldova. În perioada anilor 2020 – 2022 se observă o creștere constantă a numărului de străini aflați la studii în instituțiile de învățământ din țară. Astfel conform datelor BNS în anul de învățământ 2020/2021 la studii se aflau 5 229 persoane, iar în 2022/2023 numărul străinilor ce studiau în RM a fost de 5 550 persoane. Distribuția după țara de cetățenie a străinilor aflați la studii relevă, că cei mai mulți sunt din România –48,6 %, urmați de cei din India –14,8 % și Israel – 13,8 din total. (Tabelul 14).

Tabelul 14. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de cetățenie, persoane

Țara	2020	2021	2022
Total	5 229	5 727	5 550
<i>din care au sosit din:</i>			
România	2 681	3 164	2 697
Israel	1 359	1 022	766
India	605	690	823
Ucraina	127	407	754
SUA	70	63	56
Turcia	63	42	41
Federația Rusă	60	80	115
Azerbaidjan	39	36	35
Nigeria	24	35	63
Italia	28	37	76
China	20	13	18
Grecia	15	11	9
Suedia	14	15	7
Siria	10	6	5
Belarus	4	8	7
Finlanda	7	4	1
Iordania	7	5	5
Bulgaria	6	5	5
Alte țări	90	84	67

Sursa: BNS

Repatrierea ⁷

Numărul anual al persoanelor repatriate în anii 2020 și 2022 a crescut considerabil. În perioada analizată cel mai mic număr a fost înregistrat în anul 2020, cauza fiind restricțiile de circulație urmare a pandemiei COVID -19.

Printre repatriați a fost înregistrat și un anumit număr de copii, proporția acestora în numărul total de persoane repatriate a fost de 3,4% în anul 2022 (Boxa 3).

Motivele principale invocate pentru repatriere atât în anul 2022 cât și în anii precedenți au fost dorința de reunificare a familiei și cea de a reveni în țară.

Distribuția persoanelor repatriate, după țara sosirii, denotă că cei mai mulți sunt din Federația Rusă, urmați de cei sosiți din Ucraina.

Pe parcursul anilor 2021 - 2022 au fost repatriați 21 de copii. În anul 2021 au fost organizate 7 misiuni, fiind repatriați 16 copii, dintre care: 13 copii din Federația Rusă (5 misiuni), din Polonia (1 misiune) 2 copii și din USA (1 misiune) 1 copil.

În anul 2022 au fost organizate 4 misiuni, fiind repatriați 5 copii, dintre care: 3 copii din Federația Rusă (2 misiuni) și din România (2 misiuni) - 2 copii.

Pe parcursul anului 2020 nu au fost realizate misiuni de repatriere, cauza fiind restricțiile de circulație urmare a pandemiei COVID -19.

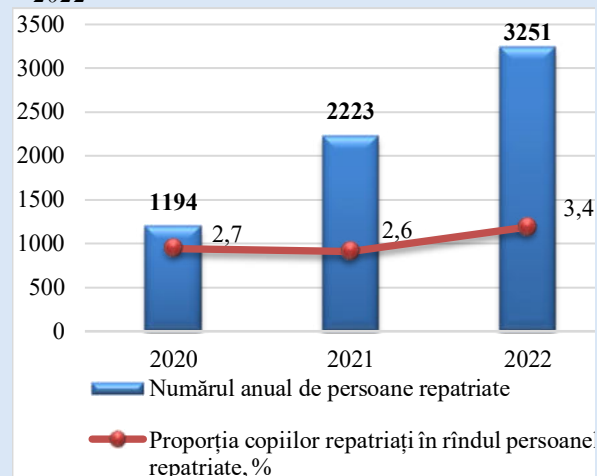
Readmisia

Readmisia cetățenilor Republicii Moldova din statele UE și statele terțe este realizată în conformitate cu prevederile Acordului moldo-comunitar privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, precum și a altor acorduri de readmisie cu țările de destinație ale migrațiilor moldoveni, care au contribuit la eficientizarea activităților în domeniu⁸.

În perioada analizată numărul persoanelor readmise s-a micșorat nesemnificativ, constituind 623 persoane în anul 2022, în descreștere cu cca 18% ori față de anul 2020. Distribuția cetățenilor moldoveni readmiși după țări indică, că majoritatea au revenit din Germania, urmați de cei din Franța, însumând o pondere de 96%, din total persoanelor readmise (Tabelul 15).

Tabelul 15. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane

Boxa 3. Numărul persoanelor repatriate în anii 2020 – 2022

Sursa: IGM și ASP

⁷ Conform Legii Nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în RM, repatrierea este definită ca „reîntoarcere benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii”.

⁸ În anul 2008 a intrat în vigoare Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală și Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor.

Țara	2020	2021	2022
Total*	758	621	623
<i>din care din:</i>			
Germania	593	387	490
Franța	137	167	109
Belgia	2	3	7
Grecia	0	14	4
Polonia	6	8	5
Ungaria	8	20	3
Elveția	0	8	1
Austria	4	3	0
Olanda	6	1	0
Alte țări	2	10	4

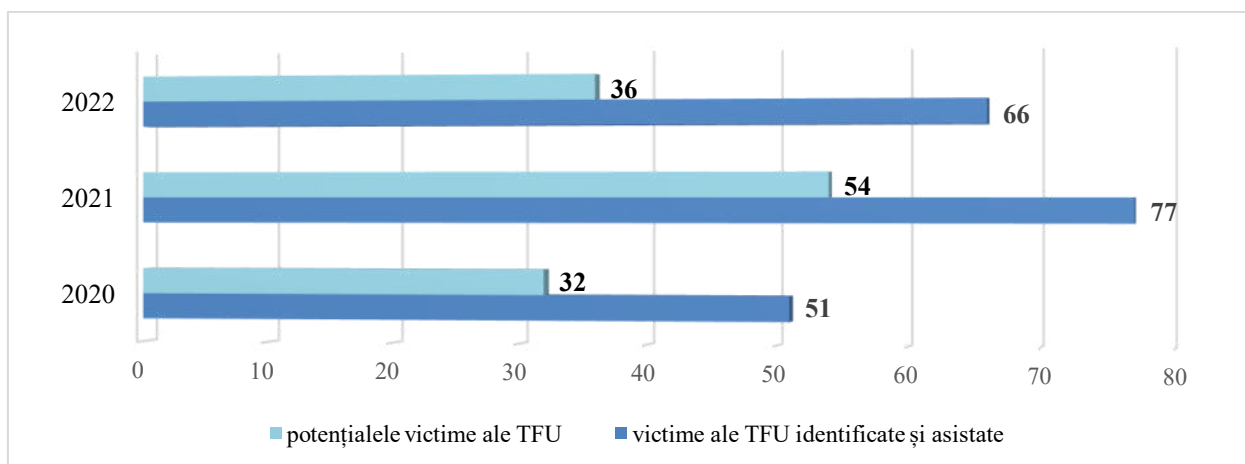
Sursa: IGM

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane

Pe parcursul anului 2022 prin intermediul Echipelor Multidisciplinare, din cadrul Sistemului Național de Referire (SNR), a fost identificată 1 victimă al Traficului de Ființe Umane (TFU), numărul fiind în scădere semnificativă față de anii 2021 și 2020. Concomitent, pe platforma Centrelor prestatoare de servicii specializate pe parcursul anului 2022 au fost asistate 65 victime ale TFU. În același timp și numărul prezumatelor victime ale TFU⁹, identificate și asistate prin intermediul SNR, a fost în scădere față de anul 2021 și a constituit 36 persoane (Figura 3).

Figura 3. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale TFU și de prezumate victime ale TFU în anii 2020-2022, persoane

Sursa: MMPS

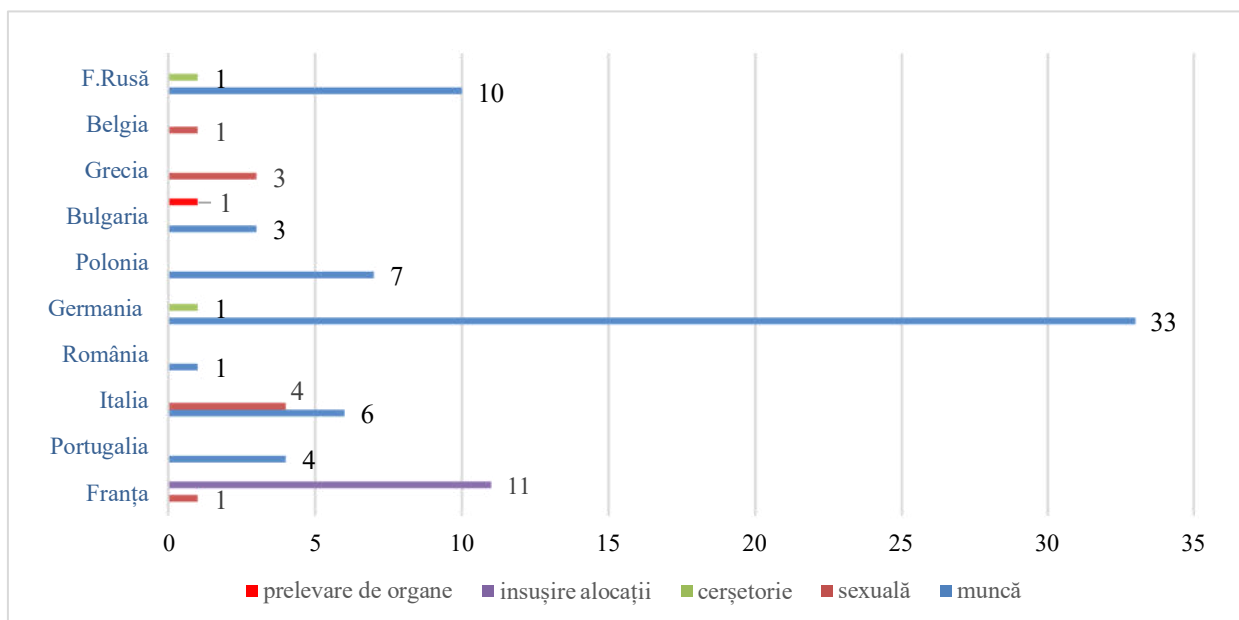
Componenta victimelor TFU identificate în anul 2022 este în proporție de 75 la sută reprezentată de adulți (din care: cca 61% femei și 39% bărbați), copiii constituind 25% din totalul acestora. În ceea ce privește componenta potențialelor victime ale TFU asistate proporția adulților a fost de 22%, a copiilor - de 78%.

⁹ Conform Legii nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, disponibilă la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=27475&lang=ro

Conform datelor Centrului pentru combaterea traficului de persoane din cadrul MAI, pe parcursul anului 2022, în cadrul cauzelor penale instrumentate pe infracțiuni de trafic de ființe umane (art. 165 Cod Penal) și trafic de copii (art. 206 Cod Penal), au fost identificate – 151 de victime, dintre care: 107 victime adulte (32 femei/75 bărbați) și 44 victime copii. *Principalele țări de destinație pentru victimele adulte ale TFU (trafic extern)*, din zona UE au fost: Germania, cu cel mai mare număr, Franța, Italia, Polonia, iar din spațiul CSI: Federația Rusă. (Figura 4). Țările Uniunii Europene se confirmă ca o destinație constantă cu tendință descendentă. De menționat că, pe parcursul anului 2022 nu au fost depistate victime ale traficului de ființe umane exploatate în țările Orientului Mijlociu, care anterior erau zonele principale de destinație pentru traficanți¹⁰.

În ultimii ani, fenomenul TFU a suferit unele modificări rezumate la menținerea unor destinații înregistrate, precum Belgia, Portugalia, Franța, Olanda și dispariția destinațiilor ca: Lituania, Slovacia, Albania, Elveția, Marea Britanie și Turcia.

Figura 4. Distribuția numărului victimelor TFU identificate, după țara de destinație și scopul de exploatare în anul 2022, persoane

Sursa: CCTP al INI al IGP

Analiza datelor din Figura 4, relevă că, pe parcursul anului 2022 din totalul victimelor adulte identificate, majoritatea au fost exploatate prin muncă, atât în statele UE cât și CSI. Concomitent, în Republica Moldova (*trafic intern*) au fost identificate 20 victime adulte (3 femei și 17 bărbați), exploatate: prin muncă - 18 victime ; sexual - 2 victime (femei).

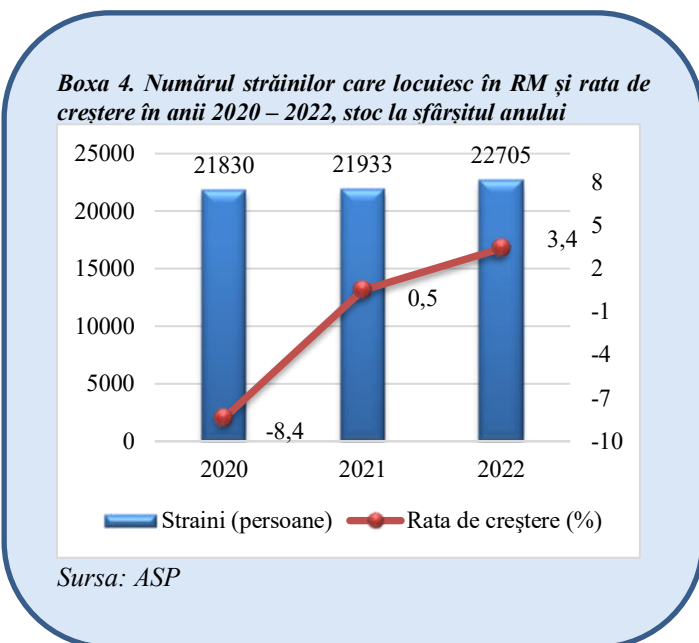
Concomitent, în anul 2022 au fost identificate 44 victime-copii (43 fete și 1 băiat), exploatate pe teritoriul Republicii Moldova. De menționat, că a crescut considerabil numărul victimelor-copii în scop de exploatare sexuală – 42 (toate fete), de cca 4 ori mai mult decât în anul 2021 (11 fete). În scop de exploatare prin muncă au fost identificate 2 victime-copii

¹⁰ https://www.antitrafic.gov.md/public/files/Raportul_national_antitrafic_2023_FINAL.pdf

(1 fată/1 băiat) în descreștere față de anul 2021 (8 victime, fete). În scop de practicare a cerșetoriei în anul 2022 victime-copii nu au fost înregistrate.

Stocul populației de proveniență străină

Către finele anului 2022, conform datelor din Registrul de stat al populației - ASP, numărul total al străinilor (inclusiv apatrizii) care locuiau în Republica Moldova a constituit de 22705 persoane (53,4% bărbați și 46,6% femei), din circa 126 state, reprezentând 0,56% în totalul populației incluse în registru. Rata de creștere anuală în raport cu anul precedent a numărului străinilor în perioada analizată a înregistrat valori diferite, variind între - 8,4% și 3,4%. (în raport cu anul 2020 -3,8%) (Boxa 4 și Tabelul 16).

În perioada analizată se menține tendința de concentrare a străinilor în mediul urban, ponderea celor stabiliți cu traiul în orașe fiind de cca $\frac{3}{4}$ din total străini (Tabelul 16).

Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului)

	2020	2021	2022
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în RM*, persoane	21 830	21 933	22 705
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor, %	91,6	100,5	103,5
3.2.3. Proporția străinilor în numărul total al populației, %	0,5	0,6	0,6
3.2.5. Proporția apatrizilor și a persoanelor cu cetățenia nedeterminată (persoane cu statut juridic nedeterminat) în rândul străinilor, %	7,3	6,1	6,6
3.2.6. Proporția străinilor care locuiesc în mediul urban, %	72,4	72,4	73,6

Sursa: ASP

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Analiza structurii numărului străinilor după țara de cetățenie relevă, că în anul 2022 ponderea cea mai semnificativă de 53% cumulativ, o dețineau originarii din Ucraina și Federația Rusă (29,4% și 23,6%), fiind urmași de cei din Turcia (6,5%), România (5,3%) Israel (4,3%) și India (4,1%). Celelalte țări sunt reprezentate cu câte cca 2% și mai puțin de fiecare. O pondere destul de impunătoare în structura străinilor o mențin apatrizii și persoanele cu statut juridic nedeterminat – 6,6% (Tabelul 16 și Tabelul 17).

Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului), persoane

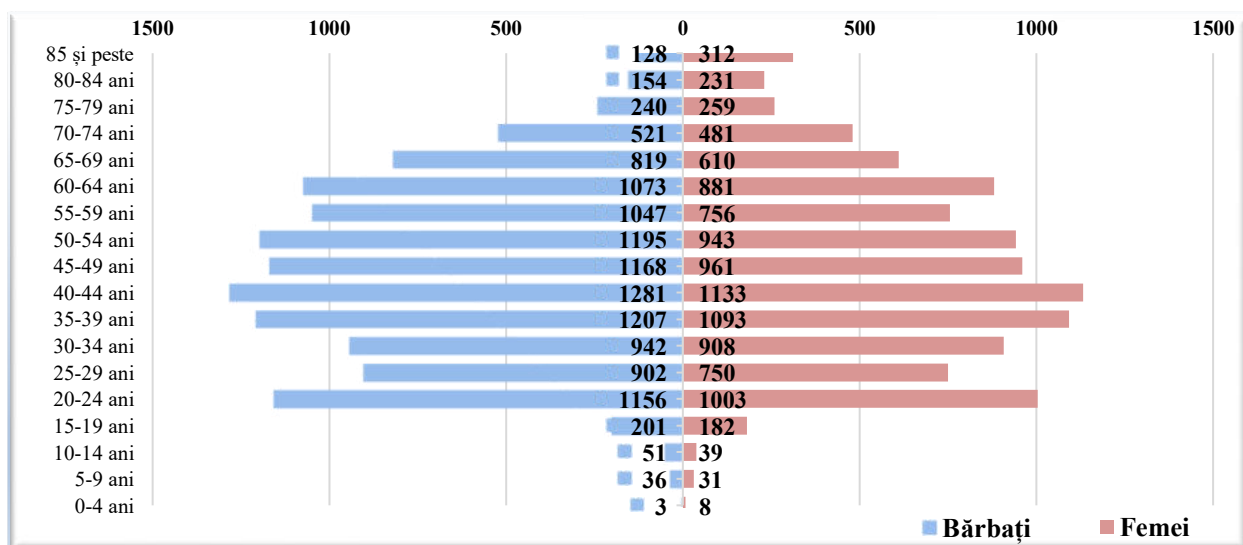
Țara de cetățenie	2020	2021	2022
3.2.4. Total*	21 830	21 933	22 705
<i>inclusiv:</i>			
Ucraina	6 525	6 576	6 692
Federația Rusă	5 360	5 125	5 365
Turcia	990	1 281	1 476
Apatrid (art. 1 al convenției din 1954)	1 368	1 332	1 302
România	1 030	1 190	1 206
Israel	1 590	1 219	978
India	287	810	938
Italia	464	497	540
Azerbaidjan	450	416	365
Belarus	233	303	348
S.U.A.	391	305	321
Uzbekistan	196	246	273
Kazahstan	216	221	227
Armenia	222	229	225
Persoană cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat)	672	213	196
Tadjikistan	112	136	163
Germania	104	125	141
Republica Arabă Siriană	123	131	132
Georgia	111	111	98
Alte țări	1 386	1 467	1 719

Sursa: ASP

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Distribuția pe sexe a numărului străinilor reflectă asupra prevalenței populației masculine (cca 53%) din totalul străinilor. Datele privind structura numărului acestora pe grupe de vârstă denotă, că cei mai mulți bărbați sosiți sunt în vârstă de 40-44 ani, la fel la femei cel mai mare număr se atestă la grupa de vârstă 40-44 ani (Figura 5 și Tabelul 18,). Aceste date denotă că, motivului pentru care străinii se află/locuiesc în RM este muncă sau reîntregirea familiei, excluzând motivul sosirii în scopul studiilor.

Figura 5. Piramida vârstelor a populației străine în anul 2022

Sursa: ASP

Tabelul 18. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM pe grupe vârstă și sexe, persoane (stoc la sfârșitul anului), persoane

Grupa de vârstă, ani	2020			2021			2022		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total*	21 830	11 625	10 205	21 933	11 683	10 250	22 705	12 124	10 581
0-4	25	9	16	20	9	11	11	3	8
5-9	58	35	23	66	37	29	67	36	31
10-14	79	41	38	77	47	30	90	51	39
15-19	291	151	140	363	186	177	383	201	182
20-24	2 411	1459	952	2 112	1 198	914	2 159	1 156	1 003
25-29	1 509	817	692	1 534	834	700	1 652	902	750
30-34	1 692	814	878	1 686	831	855	1 850	942	908
35-39	2 091	1 071	1 020	2 136	1 117	1 019	2 300	1 207	1 093
40-44	2 282	1 164	1 118	2 351	1 215	1 136	2 414	1 281	1 133
45-49	2 138	1 118	1 020	2 148	1 155	993	2 129	1 168	961
50-54	1 900	1 098	802	2 046	1 168	878	2 138	1 195	943
55-59	1 947	1 113	834	1 844	1 052	792	1 803	1 047	756
60-64	1 948	1 064	884	1 967	1 082	885	1 954	1 073	881
65-69	1 332	715	617	1 335	741	594	1 429	819	610
70-74	928	501	427	993	525	468	1 002	521	481
75-79	427	199	228	424	201	223	499	240	259
80-84	394	149	245	423	163	260	385	154	231
85 și peste	378	107	271	408	122	286	440	128	312

Sursa: ASP

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Ne-nativii (persoanele născute în străinătate). Pe parcursul anilor 2020–2022 numărul persoanelor născute în străinătate (indiferent de cetățenie) care locuiau în Republica Moldova a fost în creștere permanentă. Către finele anului 2022, ne-nativii au constituit 350 467 persoane sau 8,7% în totalul populației țării. Rata de creștere a persoanelor ne-native în anul 2022 a constituit 6% față de anul 2020. Structura ne-nativilor conform țărilor de naștere reflectă că majoritatea dintre aceștia (60,48%) au fost născuți în Federația Rusă și Ucraina (respectiv 33% și 27,5%), urmați de cei născuți în Italia (10%). Ponderea ne-nativilor născuți în alte țări constituind cca 3,5% și mai puțin (din care: 3,5 % – în Kazahstan, 3,4% – în Germania, 2,8% – în Franța, 2,6% – în România, 2,2% -în Marea Britanie). Totodată în anul 2022 comparativ cu anul 2020 se atestă creșterea semnificativă a numărului celor născuți în Germania, Franța Marea Britanie și Irlanda (Tabelul 19).

Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului)

Țara	2020	2021	2022
3.2.10. Total*	329 374	339 529	350 467
<i>inclusiv:</i>			
Federația Rusă	113 402	114 444	115 592
Ucraina	99 103	97 163	96 395
Italia	31 042	33 150	34 960
Kazahstan	12 543	12 405	12 336
Germania	7 189	9 679	11 976

Țara	2020	2021	2022
Franța	6 427	8 108	9 775
România	7 986	8 594	9 205
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	4 387	6 174	7 769
Turcia	5 815	6 117	6 438
Spania	4 134	4 388	4 624
R. Belarus	4 476	4 385	4 332
Portugalia	3 421	3 552	3 704
Grecia	2 907	2 980	3 030
Irlanda	2 224	2 694	3 163
SUA	1 802	2 281	2 610
Azerbaidjan	1 904	1 873	1 858
Uzbekistan	1 849	1 850	1 854
Georgia	1 745	1 723	1 699
Alte țări	17 018	17 969	19 147

Sursa: ASP

Notă: * Inklusiv Regiunea Transnistreană

Naturalizarea

În Republica Moldova naturalizarea este realizată în conformitate cu prevederile Legii nr. 1024/2000 cu privire la cetățenie¹¹ care stipulează clar condițiile aplicării acesteia.

Pe parcursul anului 2022 au fost naturalizate 97 persoane (în anul 2021 - 119, în anul 2020 - 122), cei mai mulți deținând anterior cetățenia Federației Ruse (27 persoane), urmați de cei ai Ucrainei (15 persoane) și Siriei (12 persoane). Numărul total al străinilor naturalizați către finele anului 2022 a constituit 1 433 persoane. De menționat, că în totalul celor naturalizați, apatrizii dețin o pondere de 35,6%, fiind urmați de cei din Federația Rusă – 16,3% și de străinii cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat) - 12%, ponderea străinilor care anterior au deținut o altă cetățenie a fost de cca 20,7% (Tabelul 20).

Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie* (stoc la sfârșitul anului), persoane

Țara	2020	2021	2022
3.2.7. Total	1217	1336	1433
Apatrid (art. 1 a convenției din 1951)	503	508	510
Federația Rusă	187	206	233
Persoană cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat)	172	172	172
Ucraina	100	109	124
Refugiat (art. 1 a convenției din 1951)	36	45	49
Beneficiar de protecție umanitară	20	45	49
Republica Arabă Siriană	29	45	57
Turcia	23	33	36
România	24	27	31
Armenia	20	24	29
Italia	11	18	23
R. Belarus	10	11	14

¹¹ Art. 17 din Legea nr. 1024 din 03 iunie 2000 cetățeniei Republicii Moldova. Disponibilă la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=114102&lang=ro

Țara	2020	2021	2022
Kazahstan	7	7	7
Azerbaidjan	7	7	10
Sudan	5	6	6
Georgia	5	6	6
Turkmenistan	5	5	5
Tadjikistan	4	5	6
Iordania	4	5	7
Afganistan	4	4	4
Liban	3	4	6
Uzbekistan	4	4	5
Pakistan	3	3	3
Iran	1	3	3
India	1	3	5
Congo	2	2	2
Grecia	2	2	2
Alte țări	25	27	29

Sursa: ASP

Notă: * Începând cu anul 2000

Gestionarea fluxului sporit de străini din Ucraina stabiliți în RM de către Inspectoratul General pentru Migrație

Din 24.02.2022, odată cu aflulul sporit de străini stabilit în Republica Moldova din cauza războiului declanșat în Ucraina a fost instituită starea de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În acest context, au fost create Centrele provizorii de gestionare a situației de criză în cazul unui aflul sporit de străini pe teritoriul Republicii Moldova, în localitățile Palanca, r-ul Ștefan-Vodă, Calarașovca, r-ul Ocnîța și Giurgiulești, r-ul Cahul. Ca urmare, angajații Biroului migrație și azil al MAI (după data de 11.01.2023 conform HG 16/2023 reorganizat în IGM) au asigurat gestionarea eficientă a Centrelor menționate. Astfel, tot efectivul a fost implicat în realizarea activităților ce țin de transferul străinilor la Centrele provizorii, stabilirea statutului juridic al străinului, recepționarea și înregistrarea cererilor de azil eliberarea actelor de identitate provizorii, efectuarea activităților de cazare a străinilor în cadrul Centrului pe durata de până la 72 ore, asigurarea evidenței persoanelor cazate, precum și alte activități atribuite conform domeniului de competență activând 24/24 ore.

La fel, din data de 24 februarie 2022, urmarea a declanșării conflictului militar pe teritoriul Ucrainei, factorii de presiune au fost caracterizați de generarea unor crize la nivel regional, inclusiv criza refugiaților, fapt pentru care statul Republica Moldova a fost condiționat de necesitatea acționării în corespundere cu noile provocări fiind orientat spre diminuarea riscurilor situaționale și de concept, prin ajustarea cadrului normativ existent și operarea unor derogări la cadrul juridic regulatoriu.

Pentru gestionarea eficientă a fluxurilor de migrație în contextul crizei refugiaților din Ucraina, Biroul migrație și azil a participat la procesul de elaborare/ajustare a cadrului normativ național în domeniul migrației și azilului.

Astfel, au fost elaborate propuneri pentru Comisia Situații Excepționale, care ulterior au fost aprobate:

- ✓ Facilitarea șederii persoanelor strămutate din Ucraina, fără calcularea termenului de 90 de zile;
- ✓ Facilitarea încadrării în câmpul muncii fără obținerea permisului de ședere pentru
- ✓ Facilitarea obținerii permisului de ședere, fără prezentarea cazierului judiciar;
- ✓ Facilitarea procedurii de admitere a cererii de azil, fără preluarea actelor de identitate pentru persoanele strămutate din Ucraina;
- ✓ Admiterea în scop umanitar a persoanelor strămutate din Ucraina cu acte de identitate expirate, pașaport intern, acte de stare civilă;
- ✓ Facilitarea acordării dreptului de ședere provizoriu în scop de studii, fără prezentarea actului ce confirmă mijloacele de întreținere pentru persoanele strămutate din Ucraina;
- ✓ Acordarea dreptului de ședere provizorie în scop de muncă, fără prezentarea vizei de lungă ședere, străinilor statelor terțe care sunt membri de familie ai cetățenilor ucraineni;
- ✓ Extinderea valabilității documentului de identitate temporar de solicitant de azil pe un termen de 90 zile, cu posibilitatea prelungirii lui pentru alte termene a câte 90 zile, până la soluționarea definitivă a cererii;
- ✓ etc.

Azilul și Apatridia

Protecția internațională a străinilor în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu¹², precum și a legislației naționale care derivă de la acestea.

Inspectoratul General pentru Migrație asigură realizarea mecanismelor speciale de recepționare, examinare și acordare a unei forme de protecție străinilor, viața cărora este pusă în pericol în țara lor de origine, de recunoașterea statutului de apatrid, eliberarea actelor de identitate solicitanților de azil, solicitanților statutului de apatrid, beneficiarilor de protecție internațională, coordonează procesul de integrare a străinilor. De menționat că, dezvoltarea sistemului de azil în Republica Moldova a devenit o prioritate stringentă, odată cu aflusul sporit de străini stabilit în Republica Moldova din cauza războiului declanșat în Ucraina.

Analiza datelor relevă o creștere fără precedent a solicitărilor de azil în Republica Moldova pe parcursul anului 2022 au fost depuse 11 218 de solicitări (Tabelul 21). De menționat că, această creștere a fost resimțită începând cu 24 februarie 2022, odată cu operațiunile militare declanșate de către Federația Rusă pe teritoriul Ucrainei și aflusului masiv de persoane la frontierele RM cu Ucraina. Cel mai mare număr de solicitanți de azil îl reprezintă cetățenii din Ucraina, urmași de cei din Maroc, Rusia, Azerbaidjan și Vietnam.

¹² Legea nr. 677 din 23 noiembrie 2001, pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților. Disponibilă la adresa https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=61722&lang=ro

Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină*

	2020	2021	2022
3.7.1. Numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare), persoane	86	75	11 218
3.7.3. Raportul de feminitate în rândul solicitanților de azil, %	30,2	29,3	15,8
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, persoane	50**	21**	78**
3.7.5. Numărul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare, persoane	49	38	7 552
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol, unități	77	77	3 651
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid, persoane	42	56	41
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova, persoane	3	2	2
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol, %	71	100	4 742
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova (stoc la sfârșitul anului), persoane	184	173	188
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați, %	110,8	94,0	108,7

Sursa: IGM

Notă : *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Notă: **Începând cu anul 2016 - fără apatrizi

În perioada analizată au fost observate disparități semnificative de gen în rândul solicitanților de azil, majoritatea adresărilor parvenind din partea bărbaților, femeile deținând în anul 2022 o pondere de 20% (în anul 2021 – cca 23%).

În structura numărului solicitanților de azil la prima solicitare după țările de origine în anul 2022 predominau cetățenii Ucrainei, constituind o pondere de 88,5% din total, urmați de cei ai Marocului – 2,6%, și Federației Ruse cu cca 1,8% (Tabelul 22).

Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane

Țara de origine	2020	2021	2022
Total*	86	75	11 218
<i>inclusiv din :</i>			
Ucraina	5	3	9 928
Maroc	0	0	292
Rusia	1	6	200
Azerbaidjan	0	3	109
Vietnam	0	0	109
Nigeria	0	0	64
Tunisia	0	0	61
Siria	4	10	59
India	0	2	36
Turcia	44	18	25
Uzbekistan	8	0	25
Israel	0	0	25
Georgia	1	6	25
Armenia	3	3	23
Tadjikistan	3	0	23
Iran	1	0	20
Belarus	0	1	16
Algeria	0	0	15
Burundi	0	0	14
Afganistan	0	2	12

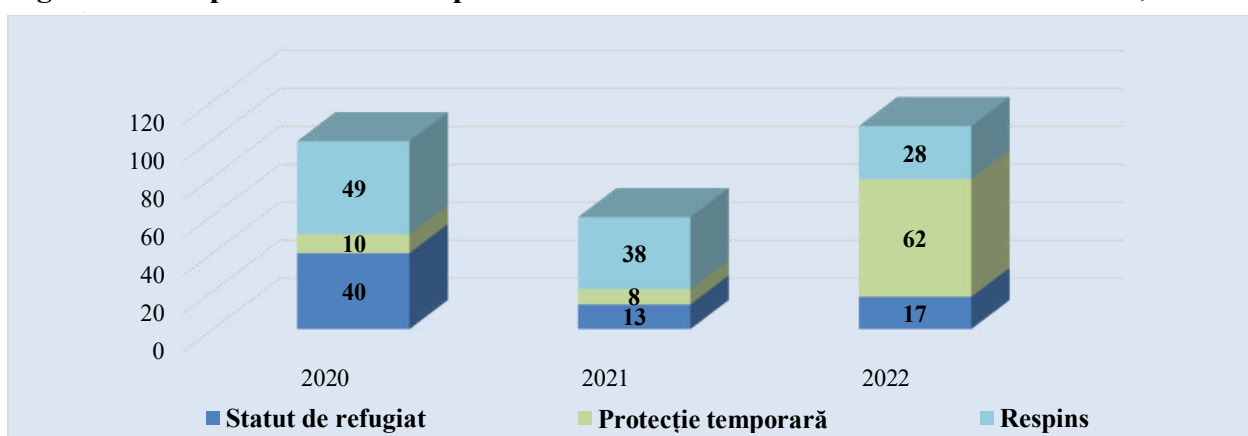
Zimbabwe	0	0	11
Turkmenistan	0	0	10
Irak	2	2	9
Camerun	0	0	9
Alte țări	14	19	98

Sursa: IGM

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Analiza datelor privind numărul cererilor de azil și formă de protecție internațională acordată, atestă că, pe parcursul anului 2022 în privința a 7 552 de străini a fost dispusă încetarea procedurii de azil, iar în privința a 28 de străini au fost emise decizii de respingere a cererii de azil. Statutul de refugiat a fost recunoscut la 17 străini, iar protecția umanitară a fost acordată de 7,8 ori mai multor străini în comparație cu anul 2021 (Figura 6).

Figura 6. Coraportul deciziilor aprobate în baza cererilor de azil în anii 2020- 2022, cazuri*

Sursa: IGM

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Distribuția numărului refuzurilor de acordare a protecției internaționale după țara de cetățenie a solicitanților de azil, relevă că cele mai multe decizii de refuz au fost emise în privința cetățenilor Cubei, Federației Ruse, Georgiei și Turciei. Refuzurile emise s-au bazat pe neîncadrarea motivelor expuse de solicitanții de azil în criteriile de acordarea protecției internaționale, de asemenea s-a ținut cont de situația din țările de origine a solicitantului de azil.

În Sistemul de azil al Republicii Moldova către finele anului 2022 erau înregistrate 4 071 persoane de cca 11 ori mai mult, comparativ cu sfârșitul anului 2021 (437 persoane), din care: beneficiari de protecție umanitară - 232 persoane, refugiați -188 persoane și solicitanți de azil – 3 651 persoane (Tabelul 23).

Din numărul total de 4 071 persoane:

Femei – 15,3%

Bărbați – 84,7%

Structura pe grupe de vârstă:

0-17 ani – 8%

18-59 ani – 88,4%

60 ani și peste – 3,6%

Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil, după tip, stoc la sfârșitul anului

Tipul	2020	2021	2022
Total*	490	437	4 071
<i>inclusiv:</i>			
Solicitanți de azil	77	77	3 651
Beneficiari de protecție umanitară	229	187	232
Refugiați	184	173	188

Sursa: IGM

Notă: * Inklusiv Regiunea Transnistreană

Relocarea

Agresiunea militară a Federației Ruse împotriva Ucrainei a dus la un aflax de milioane de persoane care caută refugiu în UE și în Republica Moldova. Un punct forte pentru gestionarea crizei refugiaților a servit relocarea. Începând cu 24.02.2022, în contextul aflaxului străinilor în Republica Moldova, și-au manifestat intenția de-a primi prin intermediul mecanismului de relocare persoane originare din Ucraina următoarele țări: Franța, Portugalia, Lituania, Austria, Germania, Grecia, Spania, Norvegia, Scoția etc.

Ca urmare, în cadrul Proiectului OIM/BMA de Reîntoarcere Voluntară Asistată în perioada 24.02.2022 - 31.12.2022, au fost relocați **2 308** străini originari din Ucraina, dintre care: 982 - în Germania, 576 - în Austria, 249 - în Lituania, 147 - în Franța, 132 - în Norvegia, 53 - în Elveția, 49 - în Spania, 38 - în Olanda, 38 - în Irlanda, 32 - în Letonia, 8 - în Italia, 2 - în Portugalia și 2 - în Liechtenstein.

Integrarea străinilor

Conform Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, integrarea reprezintă procesul de participare activă a străinilor care au obținut protecție internațională sau azil politic sau un drept de ședere în Republica Moldova la viața economică, socială și culturală a societății moldovenești. Prin intermediul acestui proces, străinii sunt împuterniciți să contribuie și să-și valorifice întregul potențial ca membri ai acestei societăți, să-și realizeze drepturile și să-și îndeplinească obligațiile fără discriminare sau excluziune socială, atât în beneficiul lor, cât și în beneficiul statului. Procesul de integrare este cuprinzător și participativ și presupune implicarea atât a străinului, cât și a autorităților publice responsabile.

Sunt solicitate activități precum:

- Cursuri de studiere a limbii de stat și participarea la sesiunea de acomodare socioculturală;
- Acces la piața forței de muncă;
- Acces la serviciile medicale;
- Cazarea la Centrul de cazare;
- Acces la educație;
- Consilierea privind obținerea cetățeniei Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2022, de către Centrul de integrare al Biroului migrație și azil, în măsuri de integrare au fost incluse 42 adulți și 10 minori, originari din Federația Rusă, Ucraina, Ciad, Peru, Statele Unite ale Americii, Brazilia și Sudan.

Consultările oferite străinilor de Centrul de integrare Chișinău sunt esențiale pentru integrarea lor în societatea moldovenească. În 2022, au fost oferite circa 6 700 consultări unice, care au abordat o gamă largă de domenii, inclusiv studierea limbii române, obținerea cetățeniei Republicii Moldova, angajarea în câmpul muncii, cazarea în Centrul de cazare, consilierea socială, accesul la serviciile medicale și acordarea ajutorului bănesc.

În contextul conflictului armat din Ucraina, au fost oferite și consultări cu privire la accesul la procedura de azil, refuzul și încetarea procedurii de azil, statutul juridic al persoanelor, modalitățile de legalizare a șederii pe teritoriul Republicii Moldova, verificarea legalității trecerii frontierei de stat și tranzitarea acesteia și ghidarea persoanelor în obținerea asistenței financiare unice, inclusiv a cetățenilor Republicii Moldova.

Republica Moldova continuă să acorde protecție și suport persoanelor care provin din zonele de conflict, atât în executarea angajamentelor asumate prin tratate internaționale, cât și în oferirea siguranței zilei de mâine pentru cei care au fost nevoiți să-și părăsească țara de origine.

În subordinea Biroului migrație și azil există o structură specializată, Centrul de cazare, destinat cazării temporare a solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție internațională. Centrul asigură recepția și cazarea în conformitate cu cadrul normativ. În limitele fondurilor disponibile din partea statului sunt oferite condiții minime de cazare, care presupun: loc de dormit, lenjerie de pat, veselă de primă necesitate, ce corespund condițiilor sanitare și de igienă. În Centru pot fi desfășurate activități cultural-educative, sportive, recreative și de creație, precum și oferite servicii juridice, sociale, psihologice prin intermediul centrelor de creație care activează în Centru.

Cu suportul partenerilor de implementare, în limita fondurilor disponibile, persoanele cazate în Centru au beneficiat de asistență sub diferite forme. Partenerii de implementare al IGM al MAI sunt: Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR), Misiunea Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), Centrul de drept al avocaților (CDA), Centrul de caritate pentru refugiați și alți parteneri.

De menționat că, pe parcursul anului 2022 au fost cazate 412 persoane (inclusiv 22 minori), înregistrate în sistemul de azil al Republicii Moldova.

Apatrizii. Potrivit datelor din Registrul de stat al populației la sfârșitul anului 2022 în Republica Moldova cu statut de apatrid erau documentate 1 651 persoane, cu 58 persoane mai puțin decât în anul 2021 (1 709). Proporția apatrizilor în rândul străinilor în anul 2022 a constituit 7,3%, în descreștere cu 0,5 p.p. comparativ cu anul 2021. De menționat, că la finele anului 2022 numărul celor cu statut juridic nedeterminat a fost de 196 persoane, proporția acestora în rândul străinilor fiind de 0,9%.

Procedura de recunoaștere a statutului de apatrid în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu¹³, precum și a legislației naționale

¹³ Republica Moldova în decembrie 2011 a ratificat cele două Convenții ONU din 1954 și 1961 privind statutul apatrizilor și privind reducerea cazurilor de apatridie, Legea Nr. 275 din 27 decembrie 2011. Disponibilă la adresa : https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=2470&lang=ro

care derivă de la acestea¹⁴. De menționat, că legislația acordă accesul la procedură oricărei persoane de pe teritoriul țării indiferent de statutul sau reședința pe care o are în Republica Moldova.

Combaterea șederii ilegale a străinilor

Șederea străinilor pe teritoriul RM este un drept, prevăzut de Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Încălcarea prevederilor legii atrage atât răspundere contravențională, penală, cât și aplicarea măsurilor administrative, ex.: revocarea dreptului de ședere, plasarea în custodie publică, aplicarea măsurilor de returnare, stabilirea interdicțiilor de intrare în țară și altele. Principalii indicatori care vizează combaterea șederii ilegale a străinilor variază de la an la an. În anul 2022 au fost emise 430 decizii de returnare a străinilor (în anul 2021 – 347 cazuri), 78 de străini au fost luați în custodie publică (în anul 2021 – 73 persoane), iar 31 străini originari din cca 12 state, au fost declarați indezirabili pe teritoriul RM (în anul 2021 – 25 persoane) (Tabelul 24).

Tabelul 24. Principalii indicatori vizând combaterea șederii ilegale a străinilor, în persoane

Indicatorul	2020	2021	2022
3.8.6. Returnarea străinilor	300	347	430
3.8.7. Declarați indezirabili	21	25	31
3.8.8. Custodie publică	68	73	78

Sursa: IGM

Pe parcursul anului 2022 au fost încheiate 4 208 procese-verbale contravenționale, în privința străinilor care au încălcat regimul de ședere. Din numărul total al contravențiilor documentate, partea cea mai considerabilă (93,3%) revine încălcărilor a regulilor de ședere de către străini și cca 6,7% revine contravențiilor ce țin de munca nedeclarată a străinilor (Tabelul 25). În raport cu țara de cetățenie cele mai multe încălcări au fost comise de persoanele din Ucraina și Federația Rusă, care însumează o pondere de 53,4%, urmate de cei din Turcia (6%), România (5,8%), și Israel (3,1%) (Tabelul 26 și Figura 7).

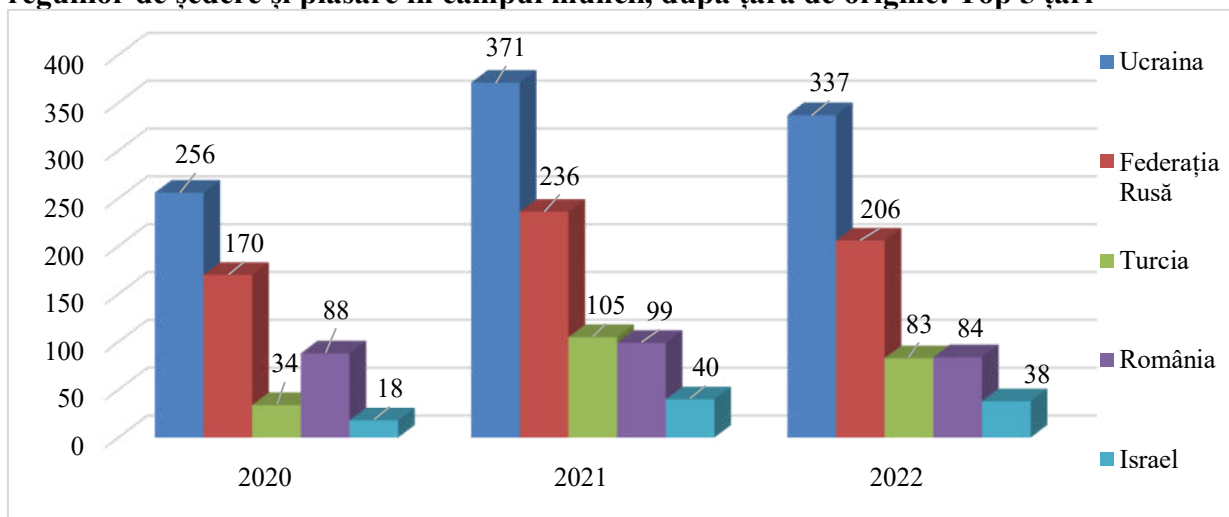
Tabelul 25. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip

Tipul încălcări	2020	2021	2022
3.8.1. Total	2 546	3 201	4 208
<i>inclusiv :</i>			
Ședere ilegală	2 202	2 906	3 925
Muncă nedeclarată	3 44	295	283
Alte cazuri	0	0	0

Sursa: IGM și IGPF/ MAI

¹⁴ Legea Nr. 252 din 08 decembrie 2011. Disponibilă la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=3486&lang=ro

Figura 7. Ponderea proceselor – verbale întocmite în privința străinilor pentru încălcarea regulilor de ședere și plasare în câmpul muncii, după țara de origine. Top 5 țări

Sursa: IGM

De menționat că, străinii din state precum Ucraina, Turcia, România au săvârșit mai puține contravenții comparativ cu perioada anului 2021 (Figura 7). Acest trend se datorează și derogării de la art. 333 alin.(1) Cod Contravențional aprobate prin pct. 12 al Dispoziției nr. 2 din 25 februarie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, potrivit căreia, nu pot fi sancționați contravențional străinii care vor părăsi teritoriul Republicii Moldova în termen de 30 zile de la data ridicării stării de urgență, cu condiția că aceștia se aflau legal în Republica Moldova la data instituirii stării de urgență.

II. IMPACTUL MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE

Fenomenul migrației internaționale, în special a migrației forței de muncă din Republica Moldova are un impact dublu asupra populației: pe de o parte efectele pozitive socio-economice determinate de remitențe și experiența pe care o capătă în străinătate în diferite domenii, iar pe de altă parte cele de ordin socio-demografic negative, care duc la deteriorarea profundă a structurii capitalului uman al țării.

Numărul preliminar al populației cu reședința obișnuită în Republica Moldova, la 1 ianuarie 2023, a constituit 2,5 milioane persoane, în scădere cu 52,3 mii persoane (sau cu 2,0% față de începutul anului precedent), ceea ce confirmă o tendință clară de micșorare a efectivului populației (Tabelul 26).

Tabelul 26. Indicatori demografici generali

	2020	2021	2022
1.1.1. Numărul populației cu reședință obișnuită la sfârșitul anului, persoane	2 626 588	2 565 030	2 512 758
1.1.2. Rata de creștere a populației, %	-1,8	0,0	0,0
1.1.3. Rata de natalitate, %	11,7	11,3	10,6
1.1.4. Rata de mortalitate, %	15,5	17,5	14,2
1.1.5. Sporul natural, %	-3,8	-6,2	-3,6
1.1.6. Rata brută de imigrare, %	1,10	25,3	...
1.1.7. Rata brută de emigrare, %	0,61	28,0	...
1.1.8. Rata netă a migrației, p.p.	0,49	-2,7	...
Rata nupțialității, ‰	5,9	7,8	7,2
Rata divorțialității, ‰	3,3	3,8	3,8
Coeficientul îmbătrânirii populației -total	22,5	22,8	23,8
Bărbați	18,8	19,4	20,1
Femei	25,6	26,3	27,1
Speranța de viață la naștere, ani – total	69,9	69,0	71,4
<i>din care pentru:</i>			
Bărbați	66,0	65,1	67,1
Femei	73,9	72,9	75,7

Sursa: BNS (Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender)

Notă: ... - lipsă date

Prevalența emigrației asupra imigrației are un impact imediat asupra numărului populației, și influențează la descreșterea continuă a acesteia, iar plecarea la muncă peste hotare a femeilor în vârstă fertilă duce la deteriorarea indicatorilor demografici principali în timp, ca rezultat reducerea natalității și fertilității.

În perioada analizată rata natalității s-a micșorat de la 11,7 născuți-vii la 1 000 locuitori în anul 2020, până la 10,6 născuți-vii la 1 000 locuitori, în anul 2022 (date recalculat în baza populației cu reședință obișnuită)¹⁵ (Tabelul 26).

¹⁵ Reședință obișnuită, este definită ca locul în care persoana își petrece, în mod obișnuit, timpul de odihnă zilnică, indiferent de absențele temporare în scopul odihnei, al concediului/vacanței, al vizitelor la rude și prieteni, al afacerilor, al tratamentului medical sau pelerinajelor religioase etc.), conform Recomandărilor ONU privind statistica migrației internaționale, 1998, și Regulamentul (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind statisticile demografice europene.

În ultimii ani se observă o continuă scădere a numărului căsătoriilor înregistrate. De la 20 268 în anul 2021 până la 18 157 în anul 2022. Emigrarea unuia dintre soți conduce și la destrămarea definitivă a relațiilor familiale, drept rezultat fiind numărul mare al căsătoriilor desfăcute. În 2022 numărul divorțurilor a fost de 9 565, rata divorțialității constituind 3,8 divorțuri la 1.000 locuitori (Tabelul 26).

Tabelul 27. Componenta demografică a populației cu reședință obișnuită, %

	2020	2021	2022
1.2.1. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani	18,5	18,3	18,3
1.2.2. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste	14,4	14,8	15,3
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	66,9	68,0	69,7
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)	49,0	49,6	50,6
1.2.4. Raportul de vârstă înaintată	16,5	15,8	15,5
1.2.5. Proporția bărbaților în vârstă de 65 de ani și peste	11,5	11,8	12,2
1.2.6. Proporția femeilor în vârstă de 65 de ani și peste	17,1	17,6	18,1
1.2.7. Raportul de feminitate pentru cei în vârstă de 65 de ani și peste	163,2	164,0	165,0
1.4.1.1. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	59,9	59,5	58,9
1.4.1.2. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	67,1	66,9	66,4
1.4.2.1. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	97,4	98,7	96,7
1.4.2.2. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	97,8	99,0	97,0
1.4.3. Indicele presiunii demografice de muncă	83,2	85,1	87,3
1.4.4. Indicele structurii de vârstă pentru populația aptă de muncă	101,2	102,9	105,9
1.4.5. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 15-39 ani	99,0	98,5	99,6
1.4.6. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 40-64 ani	110,8	111,1	111,5

Sursa: BNS

2.1. Migrația internațională și evoluția demografică

Componenta demografică. Migrația amplifică procesul de îmbătrânire a populației țării, deoarece în migrație preponderent participă persoanele tinere, în vârstă aptă de muncă. De menționat că în anul 2022 coeficientul îmbătrânirii a atins valoarea de 23,8 persoane în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori, depășind de 1,5 ori valoarea critică de 16, ceea ce constată o stare deosebit de avansată a fenomenului de îmbătrânire a populației. Pentru femei acest indicator este și mai înalt, constituind 27,1 persoane în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori (Tabelul 26).

Concomitent, în perioada analizată se menține tendința de scădere continuă a numărului populației și deteriorarea structurii pe vârste a acesteia. A crescut raportul de dependență

demografică (definiția națională)¹⁶ de la 68,12 în anul 2021 până la 69,7% în anul 2022 (Tabelul 27).

Tabelul 28. Numărul mediu anual al populației cu reședință obișnuită pe sexe și grupe de vârstă, persoane

Grupa de vârstă, ani	2020			2022		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
1.2.8. Total	2 620 495	1 251 128	1 369 367	2 565 030	1 218 166	1 346 864
0-4	167174	86193	80981	145402	75191	70211
5-9	166320	85165	81155	167625	86338	81287
10-14	155068	79670	75398	155833	79745	76088
15-19	137739	71043	66696	134629	69063	65566
20-24	142903	72623	70280	122813	62156	60657
25-29	186458	92627	93831	163548	81133	82415
30-34	217539	108794	108745	200604	99662	100942
35-39	197304	98049	99255	205941	102516	103425
40-44	174686	86361	88325	175860	86307	89553
45-49	168149	82419	85730	169323	82538	86785
50-54	163033	78714	84319	160466	77425	83041
55-59	193004	90022	102982	173017	80283	92734
60-64	193305	85760	107545	197578	87710	109868
65-69	163671	67680	95991	159797	65629	94168
70-74	93468	36204	57264	122616	47055	75561
75-79	61149	21532	39617	49291	16931	32360
80-84	40519	12646	27873	39832	12389	27443
85 și peste	22186	6696	15490	20855	6095	14760
<i>din total populație:</i>						
persoane sub VAM* (0 -15 ani)	517 536	265 864	251 672	497 735	256 295	241 440
persoane în VAM (16-57/62 ani)	1 562 014	820 404	741 610	1 511 270	780 440	730 830
persoane peste VAM (58/63 ani și peste)	564 125	175 930	388 195	556 025	181 431	374 594

Sursa: BNS

Numărul populației în vârstă aptă de muncă a scăzut de la 1 562 mii persoane în anul 2020 până la 1 511 mii persoane în anul 2022, o ușoară tendință de micșorare se constată și la numărul populației peste vârstă aptă de muncă de la 564 mii persoane în anul 2020 până la 556 mii persoane în anul 2022. Totodată, analiza datelor denotă descreșterea populației sub vârstă aptă de muncă.

Scăderea natalității și reducerea numărului și a părții copiilor în populație, duce la îmbătrânirea demografică. Acest fapt are efecte sale cât în domeniul social, medical atât și cel economic al țării. Astfel, este necesară soluționarea cât mai urgentă a acestor tendințe, prin măsurile de politică demografică.

¹⁶ Raportul de dependență demografică (definiția internațională) a constituit 50,6% în 2022, majorând-se cu 1,6 p.p. față de anul 2020 (Tabelul 27). Vârstă de muncă în țările Uniunii Europene conform metodologiei EUROSTAT, este considerată 15-64 ani.

2.2. Migrația internațională și dezvoltarea economică

Context macroeconomic. Migrația are un rol important nu numai în termeni demografici dar și economici.

Volumul remiterilor personale de peste hotare încasate de rezidenți are o influență semnificativă asupra principalilor indicatori macroeconomici. Astfel, în anul 2022, conform datelor BNM, remiterile personale¹⁷ încasate de rezidenți au constituit 1 986,9 mil. USD (din care 977,2 mil. USD au fost din statele UE, iar 443 mil. USD din țările CSI), scăderea constituind 72,4 mil. USD față de anul 2021 (Tabelul 29).

Tabelul 29. Remiterile personale încasate de rezidenți

	2020	2021	2022
1.7.1. Remiterile personale*, încasate de rezidenți (mil USD) - total	1 810,18	2 059,3	1 986,9
<i>dintre care din:</i>			
UE	893,2	1 120,9	977,2
CSI	339,9	293,5	443,0
Alte state	577,1	644,9	566,7
1.7.2. Rata de creștere a remiterilor personale, încasate de rezidenți %	99,6	113,8	96,5

Sursa : BNM¹⁸

*Notă: Remiteri personale calculate conform metodologiei MBP6

Creșterea Produsului Intern Brut în ultimii ani în mare parte se atribuie și veniturilor remise de migranți moldoveni care lucrează peste hotare, constituind 274 207 mil. lei în anul 2022, față de 199 734 mil. lei în anul 2020. Valoarea nominală a PIB pe cap de locuitor în perioada analizată a crescut continuu, de la 75 797 lei până la 108 003 lei (Tabelul 30). Ponderea remiterilor personale în PIB, în anul 2022, a constituit 13,7 % înregistrând o scădere nesemnificativă.

Tabelul 30. Indicatori economici globali

	2020	2021	2022**
1.6.1. PIB*, prețuri curente, lei	199 734	242 079	274 207,5
1.6.2. Rata de creștere a PIB, %	-8,3	13,9	-5,0
1.6.3. PIB pe locuitor, prețuri curente, lei	75 797	93 257	108 003
1.6.4. Rata de creștere a PIB-ului pe locuitor, %	102,1	81,9	-2,9
1.6.7. Indicele dezvoltării umane (Raportul anual - Dezvoltarea Umană, UNDP)	0,6	0,767	...

Sursa: BNS, UNDP

Notă: *PIB: calculat conform metodologiei SCN- 2008;

**date semi definitive;

Notă:... – Lipsa de date

¹⁷ Remiterile personale este un indicator suplimentar balanței de plăți, ce include remunerarea netă pentru muncă, transferurile personale și transferurile de capital între gospodăriile casnice (conform recomandărilor metodologice ale Fondului Monetar Internațional din manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a (2009) și din ghidul „Tranzacții internaționale cu remiteri – ghid pentru compilatori și utilizatorii” (2009).

¹⁸ Anuarul statistic CI ale RM, disponibil la adresa: <https://www.bnm.md/ro/content/anuarul-statistic-conturile-internationale-ale-republicii-moldova-2022>

În cadrul Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2”, scopul căruia este mobilizarea resurselor umane și financiare ale migranților în vederea dezvoltării economice durabile a țării, în anul 2022 au fost aprobate 136 proiecte investiționale în sumă de 33,66 mil. lei. Proiectele investiționale aprobate spre finanțare, previzionează atragerea investițiilor în economie în valoare de 86,27 mil. lei¹⁹.

De menționat că suportul financiar a fost preconizat pentru crearea și menținerea a 464 locuri de muncă. Din totalul întreprinderilor acceptate spre finanțare, 208 au fost create de lucrătorii migranți reîntorși sau rudele de gradul I ale acestora.

Totodată Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) în ultimii ani promovează și implementează și alte programe de suport care încurajează lansarea/dezvoltarea afacerilor de către imigranți (ex. Programul Femei în Afaceri, Start pentru Tineri, Programul Gestiunea Eficientă a Afacerii, etc.)

La fel, Programul Diaspora Acasă Reușește pentru anii 2019-2025, inițiat în 2018, obiectivul căruia este mobilizarea potențialului uman și financiar din diasporă pentru dezvoltarea socioeconomică locală a țării. Domeniile proiectelor implementate sunt: apă și sanitație, infrastructură de recreere și sport, infrastructura rutieră și pietonală, iluminat stradal, protecția socială și protecția mediului.

În cadrul Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3”, obiectivul căruia este mobilizarea potențialului uman și financiar din diasporă pentru dezvoltarea socioeconomică locală a țării, în anul 2022 au fost implementate 41 proiecte de dezvoltare locală, valoarea totală după finalizare fiind de 38 733 186 lei (dintre care: contribuția Guvernului -9 994 813 lei, contribuția diasporei -3 995 321 lei, contribuția APL-14 733 605 lei, contribuția altor parteneri/donatori -10 009 445 lei. Domeniile proiectelor implementate au fost : amenajarea zonelor de odihnă și a terenurilor de sport; reparația drumurilor și căilor pietonale; instalarea iluminatului public; renovarea și reabilitarea clădirilor publice; construcția, extinderea, reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă; procurarea mijloacelor de transport și a echipamentului necesar pentru întreținerea mediului ambiant; instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei electrice.

Cum demonstrează experiența internațională, remitențele colective reprezintă un instrument-cheie eventual pentru dezvoltarea locală. Astfel de programe au un potențial semnificativ pentru a susține prestația serviciilor publice calitative atât migranților, cât și persoanelor fără experiența migrațională.

Diaspora Engagement Hub (DEH), este un program guvernamental de granturi tematice destinat cetățenilor originari din Republica Moldova aflați peste hotare, implementat de către Cancelaria de stat prin intermediul BRD în cadrul proiectului „Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării. Programul a fost finanțat din anul 2016, de către Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, însă începând cu anul 2020 sunt planificate resurse financiare inclusiv din bugetul de stat.

¹⁹ Raport la Planul de activitate al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru anul 2022 https://mded.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/raport_final_pa_me_2022_09_02_2023_004.pdf

Pe parcursul anului 2022 au fost selectate 13 proiecte câștigătoare pentru următoarele subprograme:

- Programul de susținere a activităților culturale și educaționale în diasporă – 6 proiecte cu o valoare totală de 591 773,15 lei, dintre care: bugetul Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și cooperare (SDC) - 100 000 lei, bugetul de stat - 491 773 lei;
- Proiecte inovative ale diasporei - 2 proiecte cu valoarea totală de 95 503 lei finanțate din bugetul de stat;
- Reîntoarcerea profesională a diasporei – 2 proiecte în sumă de 80 000 lei dintre care bugetul SDC – 40 000 lei, bugetul de stat 40 000 lei;
- Subprogramul destinat tinerilor din diasporă - 3 proiecte 149 945,94 lei, dintre care bugetul SDC -50 000 lei și bugetul de stat 99 945,94 lei²⁰.

Gospodăriile casnice și remitențele. O sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populația Republicii Moldova o reprezintă remitențele. Datele Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) demonstrează că, transferurile bănești din afara țării rămân a fi o sursă semnificativă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, acestea reprezintă 12,1% din total veniturilor disponibile în anul 2022, sau cu 0,4 puncte procentuale mai puțin comparativ cu anul 2021²¹. În funcție de mediul de reședință, se constată că, veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 1826,9 lei, sau de 1,5 ori mai mari, comparativ cu veniturile populației din mediul rural (Tabelul 32).

Tabelul 31. Dinamica indicatorilor sărăciei în anii 2021 -2022

	2021			2022		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Rata sărăciei absolute	24,5	11,9	32,8	31,1	17,1	40,3
Profundimea sărăciei absolute	3,5	1,7	4,7	4,7	2,4	6,2
Severitatea sărăciei absolute	1,0	0,5	1,3	1,3	0,7	1,7
1.6.5.2. Ponderea populației sub pragul sărăciei relative	22,6	11,2	30,1	20,1	8,0	28,1

Sursa: BNS

²⁰ <https://emoldovata.gov.md/en/news/the-human-and-intellectual-potential-of-the-diaspora-will-be-harnessed-through-the-program-diaspora-engagement-hub>

²¹ https://statistica.gov.md/ro/veniturile-si-cheltuielile-populatiei-in-anul-2022-9442_60379.html

Tabelul 32. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice. Veniturile disponibile medii lunare pe o persoană după sursa de venit în anii 2021-2022*

	2021			2022		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
<i>În lei</i>						
Venituri disponibile - total	3510,1	4309,0	2985,0	4252,6	5355,3	3528,4
<i>din care:</i>						
remitențe	440,2	409,3	460,6	512,3	555,8	483,8
<i>În procente</i>						
Venituri disponibile - total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>din care:</i>						
remitențe	12,5	9,5	15,4	12	10,4	13,7

Sursa: BNS

*Notă: La baza estimării indicatorilor a fost utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni indiferent de absențele temporare (în scopul recreării, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.) Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender Începând cu anul 2019 datele nu sunt comparabile cu perioada precedentă, deoarece a fost modificată metodologia CBGC

În perioada anilor 2020–2022, indicatorii care reflectă piața forței de muncă din Moldova denotă tendințe pozitive, astfel numărul populației economic active²² a crescut nesemnificativ, constituind 890 mii persoane în anul 2022, fiind în creștere nesemnificativă cu 18,4 mii față de anul 2021 și cu 22,7 mii față de anul 2020. Rata de activitate a constituit 41,8 % în anul 2022, în creștere cu 1,5 p.p. în raport cu anul 2020 (Tabelul 33, Tabelul 34).

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția persoanelor ocupate în vârstă de 15 ani și peste, față de populația totală din aceeași grupă de vârstă) a fost de 40,5%, fiind în creștere față de nivelul anului precedent (39,8% în anul 2021). Rata de ocupare a bărbaților (44,7%) a fost mai înaltă în comparație cu cea a femeilor (36,8%) și în mediul urban (47,3%) mai mare față de mediul rural (36,1%)²³.

Tabelul 33. Populația economic activă*

	2020	2021	2022
Populația economic activă, mii persoane	867,3	871,6	890,0
Rata de creștere a populației economic active, %	94,34	100,50	102,1
Rata de activitate, %	40,3	41,1	41,8
Populația ocupată, mii persoane	834,2	843,4	862,3
Rata de creștere a populației ocupate, %	102,68	101,1	102,25
Șomeri (BIM), mii persoane	33,1	28,2	27,7
Rata de creștere a șomerilor, %	70,58	85,20	98,23

Sursa: BNS/AFM

*Notă: În anul 2019 au fost implementate noul plan de sondaj și revizuită definiția ocupării. Detalii: BNS, Metodologia Anchetei forței de muncă.

La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședință obișnuită. Informație prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender

²² Populația economic activă include persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii.

²³ https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-anul-2022-9430_60383.html

Tabelul 34. Indicatorii Forței de muncă, %

	2020	2021	2022
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)	51,1	52,7	53,5
1.5.1.2. Rata de participare la forța de muncă (definiția internațională)	47,6	49,1	49,9
1.5.2.1. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (definiția națională)	38,8	39,8	40,5
1.5.2.2. Rata de ocupare a populației de 15-64 ani (definiția internațională)	45,7	47,5	48,4
1.5.3. Rata șomajului	3,8	3,3	3,1
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani)	10,9	9,2	10,7
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	3,2	2,5	2,6
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj	-1,1	-1,23	-0,9

Sursa: BNS

2.3. Migrația internațională și dezvoltarea socială

Potrivit HG nr.725/2017 cu privire la aprobarea Mecanismului de coordonare a politicii de stat în domeniul Diasporă, Migrație și Dezvoltare (DMD), Guvernul și-a asumat angajamentul de a extinde abordarea integrată a domeniului dat la nivel local. Astfel, abordarea integrată a domeniului DMD constituie un mecanism de comunicare și coordonare a tuturor părților implicate (autorități publice centrale și locale, societate civilă, mediu academic și privat, organizațiile internaționale, etc.) în vederea realizării obiectivelor strategice ale politicii de stat în domeniul DMD. A fost instituit Comitetul Interministerial DMD și au fost desemnate persoane responsabile din cadrul APC la nivel decizional și tehnic.

În ultimii ani, odată cu înăsprirea condițiilor de ședere și angajare a migranților în Federația Rusă și statele UE, a devenit actuală situația migranților în cazul reîntoarcerii în țară. Autoritățile din Republica Moldova, cu suportul organismelor internaționale își propun să acorde asistența necesară cetățenilor care intenționează să revină sau deja s-au reîntors în țară²⁴.

Drept urmare, prin aprobarea Strategiei naționale „Diaspora-2025”. Guvernul recunoaște importanța diasporei și își asumă rolul de promotor și apărător al drepturilor fiecărui cetățean, indiferent de locul său de reședință, precum și de facilitator al mobilizării diasporei. Includerea domeniilor diaspora, migrație și dezvoltare în politicile naționale este un proces complex, care implică ministere, autorități publice centrale și instituții. Întrucât diaspora constituie un factor catalizator al dezvoltării țării, Strategia națională „Diaspora-2025” se axează pe dezvoltarea relațiilor cu membrii diasporei, pe promovarea și respectarea drepturilor tuturor cetățenilor țării, indiferent de locul aflării acestora²⁵.

²⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119199&lang=ro

²⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=91207&lang=ro

Prin implementarea acestor acțiuni privind susținerea reintegrării cetățenilor reîntorși de peste hotare, această categorie de cetățeni pot beneficia de informații privind posibilitățile de angajare și oferire a unui suport susținut la reintegrare, vor fi identificate necesitățile de instruire și recalificare pentru a obține o profesie solicitată pe piața muncii interne.

Numărul cetățenilor moldoveni reîntorși în anul 2022, înregistrați cu statut de șomer la ANOFM a constituit 530 persoane, (1,5% din totalul șomerilor înregistrați). Distribuția celor reîntorși, care s-au adresat la ANOFM, după vârstă denotă că, 47,2% reprezentau persoanele cu vârsta de 35-49 ani, iar după nivelul de instruire – 30,8% din total nu au nici o calificare/profesie. În anul 2022, analogic anilor anteriori, ponderea cea mai mare din totalul cetățenilor reîntorși o reprezentau persoanele din mediul rural, aceștia constituind 69,8% și în rândul femeilor 24,9%. Cei mai mulți cetățeni ai RM reîntorși de peste hotare și înregistrați cu statut de șomer au fost persoanele revenite din Germania - 21,5%, Federația Rusă – 17,7% și Italia cu 10%, urmați de cei din Franța - 9,2%, și Cehia 8,3%²⁶.

În scopul facilitării integrării pe piața muncii, cetățenii moldoveni reîntorși de peste hotare și înregistrați ca șomeri, beneficiază, prin intermediul structurilor teritoriale ale ANOFM, de servicii de formare profesională. Pe parcursul anului 2022 au beneficiat de ajutor de șomaj 14 migranți reîntorși dintre care 42,9 % femei²⁷.

Migrația populației peste hotare în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit pe de o parte reduce sărăcia, în special în familiile cu copii, însă și generează efectele sociale puternice asupra copiilor. Plecarea părinților peste hotare, conform Raportului analitic „Analiza sărăciei monetare și a bunăstării gospodăriilor cu copii, pe baza rezultatelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice din 2020”, realizat de BNS în comun cu UNICEF Moldova²⁸, are un impact asupra situației materiale a copiilor. În familiile unde cel puțin un părinte este plecat peste hotare situația materială a copiilor este mai bună, decât în familiile fără părinți plecați.

În anul 2022 numărul copiilor lăsați în țară fără grija părintească, în rezultatul plecării părinților peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform informației Ministerului Educației și Cercetării a fost de 21,5 mii, din care circa 3 mii copii aveau ambii părinți plecați peste hotare și 18,6 mii copii un părinte plecat peste hotare (Tabelul 35). De menționat că, aceste date diferă de cele ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale, conform căruia în anul de referință numărul copiilor cu părinți plecați peste hotare a fost de 28 570 copii (Tabelul 36), distribuția după sexe este egală și reprezintă 50 procente pentru băieți și fete respectiv²⁹.

²⁶ Raport de activitate al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2022 https://www.anofm.md/view_document?nid=20342

²⁷ Raport de activitate al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2022 https://www.anofm.md/view_document?nid=20342

²⁸ https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Copiii_Moldovei/Analiza_saraciei_gospodariilor_copii_2020.pdf

²⁹ Datele MMPS colectate de la structurile teritoriale de asistență socială conform art. 13 ai Legii nr. 140/2013 cu privire la protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor și Formularului statistic de raportare nr. 103, subcapitolul 1.2.

Tabelul 35. Numărul de copii lăsați în RM de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform estimărilor Ministerului Educației și Cercetării

	2020	2021	2022
Total copii	76 700	20 713*	21 506*
<i>inclusiv cu:</i>			
2.2.6. Un părinte plecat	60 000	17 711*	18 618*
2.2.7. Ambii părinți plecați	16 700	3 002*	2 888*

*Nota: *Indicatori sunt extrași din baza datelor din SIME (Sistemul Informațional de Management în Educație. În conformitate cu HG nr. 601/2020, instituțiile de învățământ sunt responsabile de introducerea și /sau actualizarea datelor în SIME*

Tabelul 36. Numărul de copii lăsați în RM de părinți, care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Muncii și Protecției Sociale *

	2020	2021	2022
Total copii, cu unicul părinte sau ambii părinți plecați peste hotare la muncă, stoc la sfârșitul anului	29 186	28 015	28 570

*Notă: * Date oferite de către structurile teritoriale de asistență socială*

În același timp, deși, încă relativ mic, nivelul de reîntregire peste hotare a familiilor de migranți moldoveni este în creștere (18 700 sau 4,5 procente din migrații pe termen lung), în special prin alăturarea copiilor părinților aflați peste hotare. Această tendință este mai pronunțată în țările UE unde circa 32 procente din gospodăriile de migranți sunt reunificate. Acest fapt poate avea consecințe importante de ordin demografic, deoarece intenția de revenire este mai scăzută în rândul acestei categorii de migranți³⁰.

Migrația influențează integrarea copiilor în educație, precum și viziunile privind oportunitatea acesteia. Datele statistice arată că în perioada analizată ratele de înrolare în învățământul general obligatoriu au variat. De menționat că, în anul 2022 rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial s-a micșorat comparativ cu cea din anul 2021, constituind 105%, față de 107%. Rata de tranziție de la învățământul primar la secundar, ciclul I (gimnazial) a fost de 97,5% (Tabelul 37).

Tabelul 37. Evoluția ratelor brute de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, rata de tranziție în învățământul gimnazial*

	2020	2021	2022
Primar	106,5	107,0	105,0
Gimnazial	104,3	104,5	103,9
Rata de tranziție în învățământul gimnazial	98,4	98,1	97,5

Sursa: BNS

**Notă: Rata brută de cuprindere reprezintă numărul total de copii/elevi/studenti cuprinși într-un anumit nivel educațional, indiferent de vârstă, ca raport procentual față de populația de vârstă școlară teoretică corespunzătoare nivelului dat.*

Deficitul de cadre didactice continuă să fie unul din efectele proceselor migraționale. Unul din domeniile afectate puternic de migrație rămâne a fi educația, iar exodul cadrelor

³⁰ Nexus IASCI „Inovații în migrația circulară, Migrație și dezvoltare în Moldova”.

didactice peste hotarele țării la muncă continuă a fi impulsionat de factorii de ordin economic. Lipsa unei politici de stat pentru susținerea socială a cadrelor didactice, lipsa unui pachet salarial atractiv raportat la performanțe, precum și lipsa spațiului locativ contribuie la plecarea din sistem a cadrelor didactice, atât a celor debutante cât și a celor performante, fapt ce afectează și asigurarea calității procesului educațional din Republica Moldova³¹. Datele studiilor sociologice în acest domeniu, denotă că printre factorii ce impulsionează emigrarea cadrelor didactice și a cercetătorilor, cel mai semnificativ este salariul și lipsa spațiului locativ. Migrația din sistem continuă, chiar dacă în ultimii ani cadrele didactice beneficiază de creșteri salariale, acesta, conform datelor BNS, în anul 2022 a constituit 79,9 procente (81,6 procente în anul 2021) față de salariul mediu lunar pe economie³². Conform aceleiași surse în perioada analizată numărul cadrelor didactice este într-o scădere continuă de la 26,9 mii persoane în anul de studii 2020/2021 la 26,3 mii în anul 2022/2023³³. Analiza datelor cu privire la cadrele didactice după medii și grupe de vârstă denotă că în anul de studiu 2022/2023, în mediul urban cei mai mulți sunt în vârstă de 40-49 ani, pe când în mediul rural predomină cei din grupa de vârstă 50-59 ani (Tabelul 38).

Tabelul 38. Cadre didactice în instituțiile de învățământ primar și secundar general pe grupe de vârstă în anii de studii 2020/2021-2022/2023, pe medii de reședință

Grupa de vârstă, ani	2020/2021			2021/2022			2022/2023		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Total	26 897	12 294	14603	26506	12370	14136	26272	12449	13823
<i>din care:</i>									
până la 30	2 483	1 235	1248	2299	1220	1079	2095	1112	983
30 – 39	5 436	2 564	2872	5339	2542	2797	5174	2484	2690
40 – 49	6 550	3 407	3143	6446	3465	2981	6521	3589	2932
50 - 59	7 181	2 829	4352	7095	2863	4232	7015	2907	4108
60 ani și peste	5 247	2 259	2988	5327	2280	3047	5467	2357	3110

Sursa: BNS

Domeniul sănătății. Republica Moldova continuă să se confrunte cu o creștere accelerată a tendinței de emigrare în rândul personalului medical, cauzată de factori interni (de tip push) și externi (de tip pull). Doi indicatori care indică această tendință sunt (1) numărul de solicitări de autentificare a actelor medicale primite de Ministerul Sănătății (2) procentul absolvenților Universității de Stat de Medicină și Farmacie (USMF) “Nicolae Testemițanu” care se înrolează în programele de rezidențiat din Republica Moldova. Conform datelor indicate în Strategia Națională de Sănătate ”Sănătatea 2030”, HG 387/2022, față de anul 2007, în anul 2018 un număr cuadruplu de absolvenți ai USMF “Nicolae Testemițanu” au solicitat Ministerului Sănătății autentificarea documentelor care atestă pregătirea profesională, în scopul emigrării. Din categoria factorilor interni (de tip push) merită menționați nivelul redus al veniturilor, condițiile precare de muncă, insuficiența

³¹ http://particip.gov.md/public/documente/137/ro_2674_1-Program-National-DRUE-pentru-discutii-2112015site-3.11.pdf

³² https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/Educatia/Educatia_editia_2023.pdf

³³ https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Educatia/Educatia_editia_2020.pdf

oportunităților de dezvoltare personală și profesională. Din categoria factorilor externi (de tip pull) este necesar a fi menționat că România a crescut, în anul 2018, salariile majorității categoriilor de personal medical din sistemul public de sănătate cu procente cuprinse între 70% și 170% și a simplificat procedurile de recunoaștere și echivalare a diplomelor de studii medicale obținute în Republica Moldova³⁴.

Conform Hotărârii Guvernului 452/2016 a fost aprobată Strategia de dezvoltare a resurselor umane din sistemul sănătății pentru perioada 2016–2025. Strategia privind resursele umane este monitorizată în fiecare an. MS trebuie să realizeze și să prezinte Cancelariei de Stat raportul anual privind implementarea planului de acțiuni. Evaluarea finală va avea loc în anul 2025.

Pentru motivarea resurselor umane în medicină, salariul mediu al medicilor din instituțiile medicale publice, aproape s-a dublat de la începutul pandemiei de COVID-19, de la 8 890 de lei în 2019, până la 16 600 de lei în 2021. Cu toate acestea, raportul medici/populație a continuat să decadă.

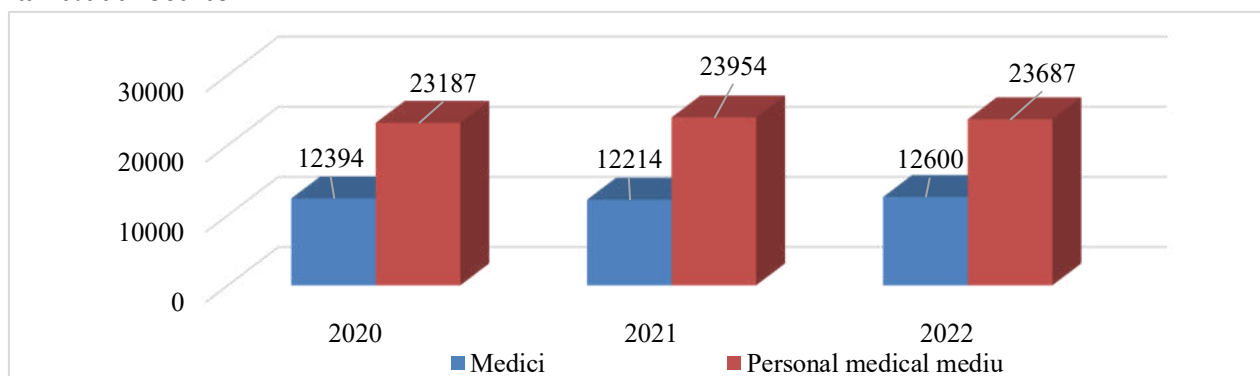
În anul 2022 în sistemul ocrotii sănătății activau 12 600 de medici și 23 687 de personal medical mediu³⁵. Gradul de asigurare cu lucrători medicali constituind 48,4 medici și 91 personal medical mediu la 10.000 locuitori în anul de referință³⁶ (Tabelul 39).

Tabelul 39. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății în anii 2020 – 2022

	2020	2021	2022
Medici, total persoane	12 394	12 214	12 600
Personal medical mediu de specialitate, total persoane	23 187	23 954	23 687
Gradul de asigurare cu medici la 10.000 locuitori	47,2	47,6	50,1
Gradul de asigurare cu personal medical mediu de specialitate la 10.000 locuitori	88,3	93,4	94,3

Sursa: BNS

Figura 8. Evoluția numărului medicilor și personalului medical, în anii 2020 – 2022, persoane la 10.000 locuitori

Sursa: BNS

Asigurarea garanțiilor și accesul migranților la sistemul de protecție socială. Asigurarea garanțiilor sociale minime pentru lucrătorii migranți și familiile lor, reprezintă o

³⁴ Strategia Națională de Sănătate "Sănătatea 2030", HG 387/2022

³⁵ https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2021/Breviar_2021_rom.pdf

³¹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6864>

³⁶ <https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774>

prioritate în cadrul politicii sociale a Republicii Moldova. Până în anul 2022 au fost semnate 17 acorduri bilaterale de securitate socială, cu următoarele state: Republica Austria, Regatul Belgiei, Republica Bulgaria, Republica Cehă, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Lituania, Marele Ducat de Luxemburg, Republica Polonia, Republica Portugalia, România, Republica Turcia, Ungaria, Republica Elenă, Republica Belarus, Regatul Spaniei, Republica Italiană.

De menționat că, însăși sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova nu deține careva condiții avantajoase pentru migranți și familiile acestora. Accesul în cadrul acestuia se face în baza respectării condițiilor generale, adică contribuții de asigurări sociale. Majoritatea migranților care muncesc peste hotare, nu participă la sistemul public de asigurări sociale, aceasta generând sporirea presiunii asupra populației ocupate în economie, dar și subminând durabilitatea financiară a sistemului asigurărilor sociale. Actualii migranți sunt potențialii solicitanți de alocații sociale de stat (prestații cu caracter de ajutor social asemănător pensiilor sociale). Cu toate că, în prezent, sistemul de asigurări sociale de stat oferă opțiunea asigurării individuale³⁷, prin încheierea unui contract cu sumă fixă în acest sens, cu Casa Națională de Asigurări Sociale, pentru obținerea unei pensii minime în condiții generale și a ajutorului de deces, puțini migranți accesează această oportunitate.

³⁷ Art. 2 modificat prin LP399-XVI din 14 decembrie 2006, MO39-42/23.03.07 art. 169.

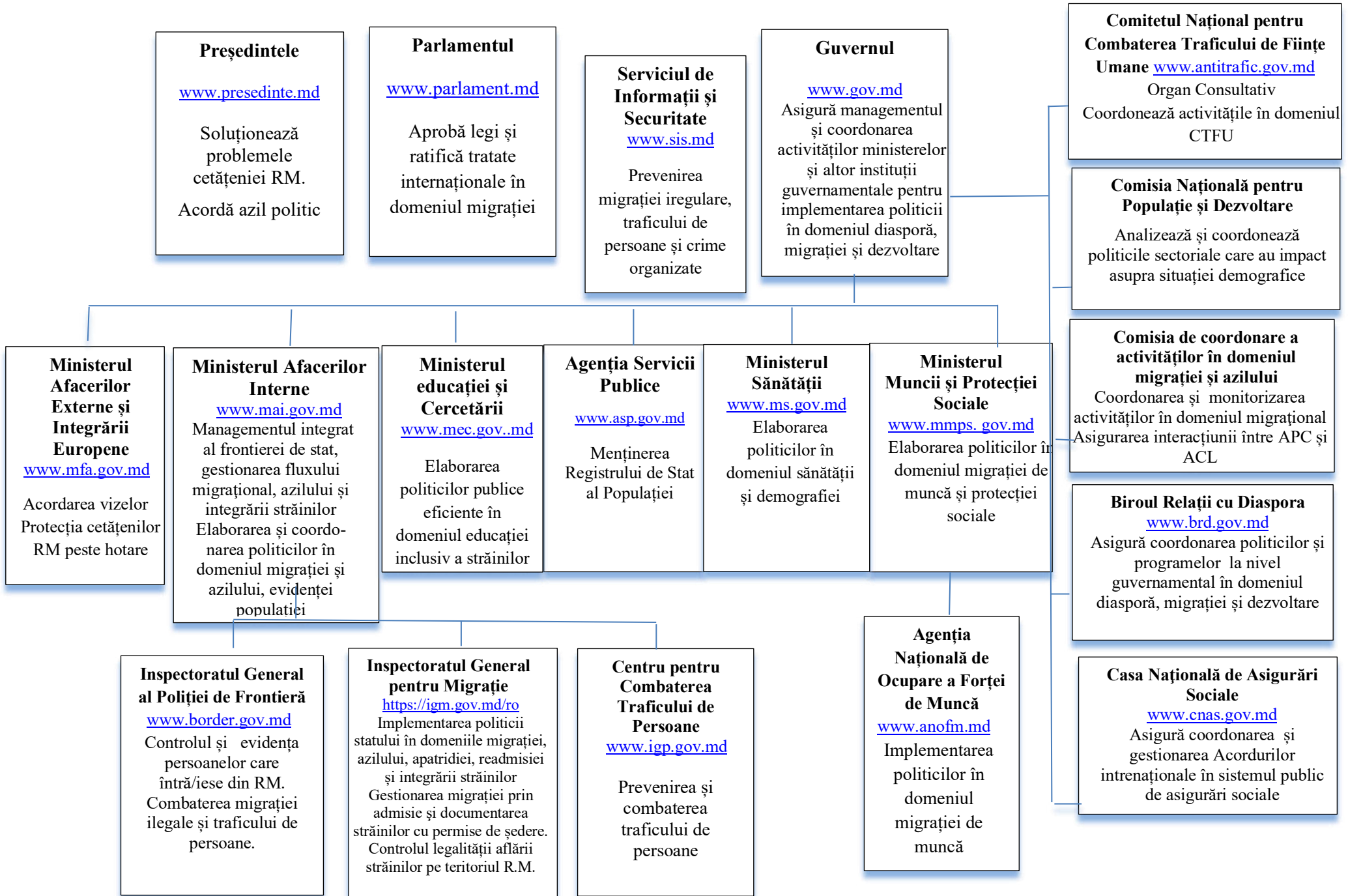
III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE

3.1. Cadrul normativ

- Legea nr.273/1994 cu privire la actele de identitate din sistemul național de pașapoarte;
- Legea nr.269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova;
- Legea nr.1024/2000 cetățeniei Republicii Moldova;
- Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat;
- Legea nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane;
- Legea nr. 71/2007 cu privire la registre;
- Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova;
- Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr.257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;
- Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurare de șomaj;
- Legea nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”;
- Hotărârea Guvernului nr.834/2008 cu privire la Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră;
- Hotărârea Guvernului nr. 1187/2010 cu privire la implementarea Ghișeului unic de documentare a străinilor;
- Hotărârea Guvernului nr.492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii;
- Hotărârea Guvernului nr.331/2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini
- Hotărârea Guvernului nr.50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor;
- Hotărârea Guvernului nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidenta locuitorilor Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către străini a frontierei de stat a Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.200/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale „Diaspora-2025” și a Planului de acțiuni pentru anii 2016-2018 privind implementarea acesteia;
- Hotărârea Guvernului nr.1473/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021;
- Hotărârea Guvernului nr.725/2017 cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării;

- Hotărârea Guvernului nr.1101/2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia;
- Hotărârea Guvernului nr.1144/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte;
- Hotărârea Guvernului nr. 808/2022 cu privire la aprobarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025.

3.2 Cadrul instituțional pentru politici vizând migrația și azilul

Anexă: Glosar de termeni

Emigrant – persoana care emigrează (implicată în procesul de emigrație) (Regulamentul (CE) nr.862/2007).

Emigrație – acțiunea prin care o persoană care a avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul unui stat încetează să mai aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului în cauză pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).

Autorizație de emigrare – mențiune aplicată în pașaportul cetățeanului Republicii Moldova de către autoritatea competentă ca urmare a autorizării emigrării cetățeanului Republicii Moldova pentru stabilirea cu domiciliul în străinătate sau ca urmare a constatării faptului stabilirii cetățeanului Republicii Moldova cu domiciliul în străinătate; Hotărârea de Guvern nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind elaborarea actelor de identitate și evidența locuitorilor RM.

Imigrant – persoana care imigrează (implicată în procesul de imigrație) (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).

Imigrație – acțiunea prin care o persoană își stabilește reședința obișnuită pe teritoriul unui alt stat pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni, după ce, în prealabil, a avut reședința obișnuită într-un alt stat (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației).

Migrație netă – diferența dintre numărul persoanelor care intră pe teritoriul unui stat și numărul persoanelor care părăsesc teritoriul statului respectiv în aceeași perioadă. Este denumită și „bilanț migratoriu” (IOM, International Migration Law 25, Glossary on Migration).

Cetățenie – legătură juridică specială între o persoană și statul său, dobândită prin naștere sau prin naturalizare, indiferent că este prin declarație, opțiune, căsătorie ori alte mijloace, în conformitate cu legislația națională.

Străin – persoană care nu deține cetățenia Republicii Moldova sau care este apatrid (Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Apatrid – persoană care nu este considerată cetățean al nici unui stat, conform legislației acestuia (Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Solicitant de azil – un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid care a depus o cerere de azil cu privire la care nu a fost adoptată încă o hotărâre finală (Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat).

Refugiat – orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, opiniilor politice sau apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară (în baza art. 1 al Convenției ONU din 51 privind statutul refugiaților, precum și Directivei 2004/83/CE).

Statut de refugiat – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, a străinului sau apatridului, care întrunește condițiile prevăzute în Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum și în Protocolul privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967 (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Protecție internațională – statut de refugiat și statut conferit prin protecție umanitară (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Protecție umanitară – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, acordată străinului sau apatridului din alte motive decât cele prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Repatriere – reîntoarcerea benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Naturalizare – acordarea cetățeniei la cererea persoanei care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 .

Readmisie – acțiune a unui stat de acceptare a reintrării unui individ (național, național al țărilor terțe sau apatrid), care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile în vigoare pentru aflarea/șederea pe teritoriul statului solicitant.

Acord de readmisie – acord internațional care prevede proceduri, pe bază reciprocă, pentru returnarea ne naționalilor aflați într-o situație ilegală în țara lor de origine sau în țara prin care aceștia au tranzitat.

Persoană născută în străinătate – o persoană născută în afara țării de reședință obișnuită curentă, indiferent de cetățenia persoanei. Îndrumări pentru colectarea datelor privind migrația internațională conform articolului al Regulamentului 862/2007 și pentru colectarea datelor adiționale pe bază voluntară: imigrare, emigrare, populația obișnuit rezidentă și obținerea și pierderea cetățeniei.

Țara de origine - țară al cărei cetățean este străinul sau, dacă acesta deține multiple cetățenii, fiecare țară al cărei cetățean este, iar în cazul apatridului, țara în care acesta își avea domiciliul legal și obișnuit (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Permis de ședere/buletin de identitate pentru apatrizi – act de identitate care atestă dreptul de ședere legală pe teritoriul Republicii Moldova (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Migrație de muncă în RM - sosirea benevolă a străinilor pe teritoriul Republicii Moldova în scopul desfășurării unor activități de muncă (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Migrație pentru reîntregirea familiei în RM – intrarea și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a membrilor de familie a unui străin cu ședere legală pe teritoriul țării sau ai familiei unui cetățean al RM, în scop de păstrare a unității familiei, indiferent de data stabilirii relațiilor de familie (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Ședere ilegală – prezentă pe teritoriul Republicii Moldova a unui străin care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile privind intrarea, aflarea sau șederea în Republica Moldova (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Migrant ilegal – persoană care, din cauza unei intrări neautorizate, încălcării condițiilor de intrare sau expirării vizei nu deține statut legal într-o țară de tranzit sau gazdă (IOM International Migration Law 25, Glossary on Migration).

Anulare – decizie luată de autoritatea competentă pentru străini împotriva străinului dacă acesta nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege ori s-a stabilit că unele acte care au stat la baza acordării dreptului de ședere sunt falsificate (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Revocare – decizie luată de autoritatea pentru străini dacă se constată că străinul nu mai întrunește condițiile de prelungire a dreptului de ședere ori nu mai respectă scopul pentru care i s-a acordat acest drept, ori a încălcat reglementările vamale sau reglementările privind frontiera de stat (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Returnare – proces de întoarcere a unui străin prin executare voluntară a deciziei de returnare sau prin executare forțată a acesteia: în țara de origine, în o țară de tranzit, în conformitate cu acordurile de

readmisie, sau în o țară terță în care străinul decide în mod voluntar să se întoarcă și în care acesta va fi acceptat (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Declaraarea străinului persoană indezirabilă – este o măsură asiguratorie de autoritate, dispusă împotriva unui străin care a desfășurat, desfășoară ori în a cărui privință există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Reîntorși de peste hotare – cetățeni ai Republicii Moldova care au revenit de cel mult 24 de luni de la aflarea temporară pe teritoriul altui stat pentru o perioadă continuă de minimum 90 de zile într-un an calendaristic (HG nr.724/2017 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind (re)integrarea cetățenilor Republicii Moldova reîntorși de peste hotare).

Reședință obișnuită – locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacante, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaj religios, sau, în absența informațiilor, locul de reședință legal sau înregistrat (Regulamentul (CE) nr.862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației).

Copil – orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă (Convenția ONU privind drepturile copilului).

Populația activă din punct de vedere economic (sau forța de muncă) – cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii.

Pragul sărăciei absolute – se calculează în baza cheltuielilor alimentare ale decililor 2-4, ajustate la 2400 kcal/persoană/zi și adăugarea la acestea a cheltuielilor nealimentare.

Decila – este una din cele nouă valori ce divizează seria de frecvențe în zece părți egale, astfel încât, primele 10% (decila I) reprezintă populația cu cele mai mici venituri/cheltuieli, iar ultimele 10% (decila X) cu cele mai mari venituri/cheltuieli. Ritmul de creștere a veniturilor/cheltuielilor de consum – reprezintă evoluția în timp.

Rata brută de cuprindere – reprezintă numărul total de copii/elevi/studenti cuprinși într-un anumit nivel educațional, indiferent de vârstă, ca raport procentual din populația de vârstă școlară oficială corespunzătoare aceluiași nivel educațional. Rata brută de cuprindere în învățământ.

Rata de tranziție în învățământul secundar ciclul I (gimnazial) – reprezintă numărul de noi admiși în primul an al învățământului gimnazial într-un anumit an de studii, exprimat ca raport procentual din numărul de elevi înscriși în ultimul an al învățământului primar din anul de studii anterior.

Compendiul Statistic a fost elaborat cu suportul membrilor Grupului Tehnic de Lucru interinstituțional responsabil de elaborarea Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova